

19. 3. 1995

ROČ. XXVII

Cena 5 Sk

Dvojtýždenník gréckokatolíckej cirkvi

Jozef TÓTH

Žalm 34

Nezasiahol Tvoj hnev bezbožných lebo Ty nie si
Bohom hnevu
a preto sa zloba vylieva na svet ako more
a v našom živote i v Tvojom chráme
sú samé nepokoje

na ktoré hynú ľudia

Povedz nám Pane či niet inej cesty?

Je iba cesta táto?

Veď bezbožných a ľudí bez srdca a hlavy
už nikto nikdy nenapraví
a tento život patrí iba im

Nezávidím im

I zaviďm

lebo sa búri moje srdce a môj um
prečo by nemohol platiť na tejto zemi
raz i zákon Tvoj!

A prečo Ti nezaspievať Te Deum ?!

Či spravodlivé je keď ukrývaš svoju silu
a keď slobodu a moc dávaš tým
ktorí slobodu iných zabíjajú
a otváraš sám ticho dvere

dvere satanom a vrahom

oblečených do poslednej ovčej módy

či Tvoje kráľovstvo má žiť v ríši pekla
vo večnom prŕtmí výsmechu a kríži?

Či nehľadáš na našu silu a prácu

Sme schopní svetu rozdať pokoj Tvoj
smelosti máme viac než dravé šelmy

ale sme večne vysotené deti

Bože spravodlivosti

Tvoje deti

SVÄTÉ PÍSMO V JEDNOM ZVÄZKU

Za významný náboženský a kultúrny čin môžeme pokladať vydanie jednozväzkovej slovenskej Biblie. Na 2624 stranách máme možnosť sa zoznámiť s celým Starým a Novým zákonom s úvodmi k jednotlivým knihám a bohatým aparátom poznámok k biblickému textu. Text Starého zákona sa opiera o vydanie v SSV z roku 1955, Žalmy sú podľa liturgie hodín (breviára) a Nový zákon je podľa prekladu Slovenskej liturgickej komisie.

S iniciatívou na vydanie tohto diela prišiel otec biskup Mons. Dominik Hrušovský, ktorý popri koncepcii diela zabezpečil aj tlačiareň a financie na vydanie tohto cenného zväzku. Na veľmi náročnej štvorročnej práci spojenej najmä s ostatnými korektúrami tohto diela sa podieľali duchovní otcovia, reholné sestry i laici z radov Slovákov pôsobiacich v zahraničí, ale i zo slovenských diecéz.

Vďaka ich obetavosti mohli Mons. F. Javor a Mons. Š. Vrablec na generálnej audiencii dňa 15.2. 1995 odovzdať Svätému Otcovi tento zväzok Svätého písma, ktorý pripojil pre celé Slovensko svoje apoštolské požehnanie.

Snímka a.m.

Viktor HUJÍK

Sonet o modlitbe

*Modli sa celým srdcom,
vtedy Ťa vypočuje Boh!
V živote čoraz prudšom
pomocí treba v práci, snoch...*

*Modli sa denne viackrát
jednoduchými slovami.
Pomôže Ťi ich vybrať
horúca pôda pod nami...*

*Bolesť a utrpenie
omotajú si nás tak,
ako korisť pavúci!*

*No ak Ťa Pravda ženie
a nič zlé nezakrývaš,
vyslovíš cit svoj planúci!*

Perly východných otcov

Sv. Bazil Velký BOJ VIERY

O boji a výchovnom vzdialení sa Boha

Duchovný boj prebieha aj výchovným vzdialením sa Boha, a nie jeho opustením duše pre nelásku k nej. Prečo sa to stáva? Aby sa duch nevyvyšoval kvôli dobru, ktoré našiel, ale naopak, práve preto je vždy vedený k tomu, aby prijímal vždy viac pokory, ktorá nielen víťazí nad pýchou i nad tými, ktorí ju pyšne utláčajú. Je vždy hodný väčších milostí, pokiaľ to dovoľuje ľudská prirodzenosť, hoci je tlačenejší reťazami, ktorým sa nedá uniknúť, predsa robí pokroky a speje k dokonalosti v Kristu a oslobodeniu od vášni.

I sv. Diadochus hovorí, že Pán povedal, že "videl satana padať z neba ako blesk (Lk 10, 18).

Výchovná vzdalenosť od Boha nikdy nezbaňuje dušu božského svetla, len skrýva milosť - ako som to už často pripomínal - svoju prítomnosť ľudskému duchu, aby dušu vycibril v Božej bázni a pokore od horkosti démonov. Duša viac hľadá Božiu pomoc, keď poznáva zrazu zlobu svojho nepriateľa. Je to práve tak, ako keď matka odníme prsia svojmu dieťaťu, ktoré nechce piť, aby sa zlaklo a znova so zĺzami sa vrátilo do matkinho lona. Vzdialenie sa od Boha, ktoré vyplýva z odklonu duše od Boha, preneháva dušu, ktorá o Boha nestojí, pôsobeniu zlého ducha. "My však nepatríme k tým, čo cúvame na záhubu, ale k tým, čo veria, aby získali život (Hebr 10, 39), nech nás Boh chráni, lebo veríme, že sme pravými deťmi božej milosti, ktoré ona, aj napriek malým odklonom, často napája svojou útechou, aby sme pohnutí božskou dobrotou sa ponáhľali "k zrelosti muža, k miere plného Kristovho veku" (Ef 4, 13). Keď sa od nás Boh výchovne vzdialil, prináša to duši hodne bolesti a pokorenia a bezhraničnú beznádejnosť, aby sa taký človek

vrátil k pokore, ak sa zbavil sklonu k honbe za slávou a ješitnosťou. Zároveň to prináša srdcu Božiu bázeň a vyznanie v slzách, silnú túžbu po tak výbornom mlčaní.

Keď sa však Boh od nás odvráti z odporu k nám, potom dopustí, že duša je naplnená beznádejou, nedôverou, hnevom a pýchou. Musíme teda podľa skúsenosti z oboch týchto druhov odklonenia sa Boha nájsť k Bohu cestu. Ak sa bránime, musíme mu poďakovať, že vychováva nášho ducha odňatím útechy k pokore, aby nás ako dobrý otec naučil rozdiel medzi cnosťou a hriechom. Ale zároveň musíme ustavične priznávať svoje hriechy, vždy ich oplakávať a využívať dokonalého ustrania, aby sme tak Boha uzmiernili rozmnoženiu kajúcnosti, že sa nad nami zase zmlieval ako prv.

Okrem toho musíme vedieť, že v prípade, keď diabol začína boj z našou dušou - hovoríme o výchovnom odklone Boha od nás. Milosť sa skrýva, ale predsa poznateľne pomáha duši.

Sv. Izák hovorí: "Nie je možné, aby niekto v duchovnom boji bol skúšaný inak, ako zážitkom opustenosti, ani aby poznal toho, ktorý nad ním starostlivo bdie, aby pocítil svojho Boha a bol neviditeľne posilnený vo svojej viere, mimo milosť a silu skúsenosti, ktorú vykonal. A keď milosť vidí, že pýcha začína kľíčiť a myslieť si veľa o sebe, pošle mu skúšky, aby poznal svoju vlastnú slabosť, prosil a dosiahol Boha pokorou. A tak človek pokračuje k miere dokonalej zrelosti (Ef 4, 13), vo viere a dôvere v Božieho Syna tak je pozdvihnutý k láske. Lebo Božia láska sa dáva človeku podivuhodne poznať, ak sa človek ocitne v situácii, ktorá rozbíja všetku nádej. Potom Boh ukáže svoju moc v spáse, ktorú nám daruje."

(Pripravili o. baziliáni)

Z OBSAHU

Duch, ktorý usvedčuje svet z hriechu	3
V dome noviciátu v Prešove	4
Zádušné soboty	5
Sv. Jozef	6
Mons. Mgr. Jozef Tóth - sedemdesiatnik	7
Ako sme sa našli	8
Krížová cesta nenarodeného dieťaťa	9
Posolstvo Jána Pavla II. k pôstnemu obdobiu 1995	10
Nad spravodajom gréckokatolíkov v Českej republike	11
Jubileum biskupskej vysviacky	12
Deň chorých	13
Slovensko päť rokov po páde	14
Liturgický kalendár	15
Väzba medzi hriechom a láskou	16

SLOVO

časopis gréckokatolíkov vychádza k 1. a 3. nedeli v mesiaci Vydáva Spolok sv. Vojtecha v Trnave

Vedúci redaktor:

Blazej Krasnovský

Redaktor:

Anton Mesároš

Cirkevný cenzor:

o. Anton Mojžiš

Grafická úprava:

Karol Neupauer

Sadzba a tlač:

PVT a.s., divízia Košice a ČISOPRESS

Príspevky zasielajte na adresu:

Redakcia Slova

Hlavná 8

080 01 Prešov

Cena 1 výtlačku 5 Sk

Predplatné: polročné 60,- Sk
celoročné 120,- Sk

Indexné číslo 49618

Distribúcia:

Priamo z redakcie

Podávanie novinových zásielok povolené Východoslovenským riaditeľstvom pošt Košice,

č.j. 2542 - PTTM - 93, zo dňa 8.9.1993

Duch, ktorý usvedčuje svet z hriechu

Dnešný moderný človek vyčiarkol zo svojho slovníka slovo HRIECH. Nahrádza ho pojmi: Momentálne zlyhanie, chvíľková indispozícia, ľudská slabosť. Samozrejme, že tak z nášho života sa strácajú vzácne hodnoty. Stráca sa vzájomné pochopenie, úcta jeden k druhému, schopnosť dorozumieť sa medzi sebou. V tejto situácii my, kresťania, často zlyhávame. Svet nám kladie otázku: Ste vôbec kresťania, ak sa v ničom nelíšite od neveriacich, ak splyvate s prostredím a prijímate ducha a mentalitu tohoto sveta? Skúsme urobiť inventúru vlastného života a tak spoznáme situáciu, v ktorej sa nachádzame.

Ježiš pred svojim umčením modlí sa za nás a dáva nám príslub Svätého Ducha: "A keď príde on, ukáže svet, čo je hriech, čo spravodlivosť a čo súd" (Jn 16,8). Kristove slová sa splnili v deň Zoslania Svätého Ducha. Apoštol Peter, naplnený Svätým Duchom, ukazuje svet, čo je hriech. Hriech je, že ste neuverili v Ježiša Krista, priblíli ho na kríž a zavraždili. "Keď to počuli, bolesť im prenikla srdce a povedali Petrovi a ostatným apoštolom: Čo máme robiť, bratia? Peter im odpovedal: Robte pokánie a nech sa každý z vás dá pokrstiť v mene Ježiša Krista na odpustenie svojich hriechov a dostane dar Svätého Ducha" (Sk 2, 37-38).

Slová apoštola Petra sú adresované nám. Uskutočňujú sa v našom živote tak, ako to čítame v Skutkoch apoštolských? Preniká aj nám bolesť do srdca, keď rozmýšľame nad svojimi hriechmi, alebo naďalej zotrvávame vo svojej zdanlivej bezhriechnosti? Túžime po tom, aby prišiel Svätý Duch do nášho života, aby nás ako apoštolov a prvých kresťanov pretvoril, obnovil, alebo sa bojíme tejto premeny? Sme ochotní sa dať viesť Duchom Božím, aby nás vyrušil z nášho pohodlného kresťan-

stva, aby zmenil naše zmýšľanie, alebo ostávame nerozhodní? Do tejto našej nerozhodnosti vstupuje Boh. Tu kdesi začína jeho hľadanie. V knihe Genézis čítame: "Adam, kde si, pýta sa Boh?" (Gn 3,9). Chcel, aby si Adam uvedomil, kde vlastne je, aby spoznal svoju situáciu.

Kde si, pýta sa Boh každého z nás. On vie, kde sme, ale chce, aby sme to vedeli aj my.

Aby sme uznali svoju biedu a hriechosť. Božie náručie je vždy pre nás otvorené. Cesta k vnútornej premene existuje, len treba na ňu vykročiť, a povedať s úprimnosťou mýtnika: Bo-

že, buď milostivý mne, hriechnemu! (Lk 18,13).

Svätý Pavol hovorí, že každému z nás je prislúbený prostriedok zmierenia skrze jeho krv (Rim 3,25). Cena za naše hriechy je Golgota. Kríž je živým svedectvom, ako Boh berie vážne každý náš hriech. Hriechom sa oddeľujeme od Božej lásky, keď prideme medzi ľudí, splyvame s nimi, nemôžeme im nič ponúknuť okrem svojich hriechov. Preto nám svet kladie túto otázku: Ste vôbec kresťania?

Rozhodnime sa prijať Svätého Ducha tak, že budeme veriť a dôverovať Bohu,

milovať blížnych, obetovať sa pre nich a nečakať odmenu, pracovať na pracovisku svedomito. Keď nás oklamú, vieme odpúšťať, ak nami pohrdajú, vieme mlčať. Vieme sa zriekať výhod. Sme stále ochotní pomáhať, porozumieť a poradiť. V situácii, v ktorej sa nachádzame, nereptáme, ale ďakujeme Bohu, že nám dáva príležitosť vydávať svedectvo o ňom. Takto Svätého Ducha môžeme v našom živote vidieť hmatateľne. Vtedy naše stretnutie s ľuďmi vyvoláva u nich nadšenie, budú očarení Božím Duchom, ktorý vyžaruje z nás. V pokušeníach tohoto sveta, skrze pôsobenie Ducha Svätého sa osvedčujeme ako praví kresťania. Náš život neriadí hriech, ale Božia múdrosť, ktorá v nás prebýva. Vtedy môžeme povedať so sv. Pavlom: "Ale život, ktorý teraz žijem v tele, žijem vo viere v Božieho Syna, ktorý ma miluje a vydal seba samého za mňa (Gal 2,20).

A preto prosíme, príď, Duchu Svätý, obnov nás všetkých, daj nám pochopiť, čo je správne v našom živote, vlej do nás odvalu konať dobro, pomôž nám vykoreniť zo seba lož a pokrytectvo, daj nám túžbu po opravdivej múdrosti, prebúdaj v nás radosť z vydávania svedectva o Tebe.

Príď, Duchu Svätý, a zmeň, čo treba zmeniť v nás, aby sme boli magnetom Božej lásky vo svojom prostredí.

o. Ján KARAS

Mária URBANOVA

Krížová

*Odomkni svoje chladné srdce Ježišovi
a sľúb mu,
že chceš mu zostať verný a vo svojich
ťažkých chvíľach.*

*Ježiš sa Ťa práve teraz pýta:
"Prečo ma biješ?"*

*Veď koho ľúbiš, tomu nemôžeš závidieť,
veď koho ľúbiš, toho nemôžeš nenávidieť.
Pros Ježiša, aby si sa dokázal tešiť každej
maličkosti*

a kríže znášal s úsmevom a trpezlivo.

Tvoja zrada voči Ježišovi je hriech.

Útek od neho ku protivníkovi.

Koľkokrát ho denne zaprieš?

Petrovi sa to stalo trikrát.

*Ty však sľubuješ denne poslušnosť,
ale zostáva to iba pri sľuboch.*

"BEDA VÁM..."

*Z Ježišových úst stále zneli slová lásky
a pokoja,*

a práve On prichádza a hovorí:

"BEDA VÁM"

Musí to byť strašné!

Pros ho,

keď zideš z pravej cesty,

*aby si sa vrátil späť,
aby si všetku lásku, ktorú Ti Boh dáva,
nevracal späť,
ale širil ju vókol seba,
kde sa budeš nachádzať,
kde Ťa budú odmietať.*

Ježiš je v Tebe - v Tvojej duši.

Áko sa cíti?

Je slobodný alebo väzeň?

*Nie je Tvoja duša tmavou Getsemanskou
záhradou?*

Nestojí tam s poviazanými rukami?

Palica má dva konce,

Jeden spôsobuje zlo a druhý ranu.

Ak mám ja hriech, niekto má ranu.

KTO?

JEŽIŠ!

Aké slzy teraz idú z Tvojho kríža?

Aké slová vychádzajú z utrpení z Tvojich úst?

Ďakuješ, alebo vyčítaš?

Ďakovať môžeš aj v tichosti,

Ježiš počuje...

Jeho kríž je hneď vedľa Tvojho!

Nezabúdaj...

*Pán je Tvoj pastier a pasie Ťa na zelených
pasienkach.*

V dome noviciátu v Prešove

Žijú medzi nami, predsa však trochu ináč. Možno výnimočne, ako jedna veľká rodina. Stretávame ich v našich chrámoch, na pútiach a inde. Pomáhajú nám. Pôsobia vyrovnaným dojmom. Na ich jasných a často rozžiarených tvárach sa zračí spokojnosť.

Kongregácia sestier Služobnic Nepoškvrnenej Panny Márie bola založená v roku 1892 na Ukrajine pri meste Lvov. Zakladatelia sú otec bazilián Jeremláš Lomnický, otec Cyril Selecký a prvá sestra Jozafáta Hordaševská. Vznikla z veľkej potreby činnejšieho života v gréckokatolíckej cirkvi. Cieľom činnosti Kongregácie je výchova detí a mládeže, pomoc starým, chorým a opusteným, starostlivosť o krásu Božích chrámov a dôstojnosť liturgie. Reholou práva pápežského sa stala v roku

1932. Celkovým počtom asi 1000 sestier pôsobia na troch kontinentoch a v 12 krajinách sveta. Do bývalého Československa sestry povolal o. biskup Pavol Gojdič v roku 1928. V súčasnosti sestry slúžia Cirkvi Božiemu ľudu na východnom Slovensku v týchto mestách: Prešov (sídlo noviciátu a provinciálny dom), Košice, Humenné, Michalovce, Lutina, Spišská Nová Ves, Poprad, Sobrance.

Veľmi podrobný materiál života tejto rehole a jej pôsobenia bol zverejnený v časopise Slovo v rokoch 1991 - 92 a to pri príležitosti 100. výročia založenia kongregácie. Dnes chceme nazrieť tak trochu do kuchyne domu noviciátu v Prešove. O všetkom, čím tento dom žije, sme sa porozprávali s magistrkou noviciek sr. Reginou Ľudmilou Mitrovou.

□ **Odkedy existuje v Prešove dom noviciátu?**

Úplne nový noviciát bol zriadený v r. 1938 na Sládkovičovej ulici č. 23, v terajšom seminári, kde Sestry Služobnice NPM mali svoj centrálny dom, t.j. bolo tam sídlo viceprovincie, noviciátu, vychovávali sa tam sirotky a dievčatá internátky. Po Pražskej jari, za roky totality, noviciát existoval v neobvyklej forme, tzv. tajný, v civilii, v Košiciach. V roku 1990 sa nám podarilo kúpiť pomerne nový dom na Sládkovičovej ulici č. 24 v susedstve nášho rodinného domu (totalitného kláštora), ku ktorému sme urobili prístavbu spoločných priestorov. Takže teraz už na jednom pozemku, ale v dvoch komunitách, je sídlo provincie a noviciátu. Podľa môjho názoru je to ideálna forma, pretože noviciát má svoju samostatnú komunitu v zmysle cirkev-

ného práva, ale zároveň novicky nie sú úplne oddelené od starších členiek.

□ **Môžete bližšie špecifikovať, čo je noviciát?**

Noviciát je dvojročná príprava na budúce povolanie - na reholný život, pričom reholný život sa už žije v intenzívnej forme. V prvom, tzv. kanonickom roku, sa má novicka vzdialiť zo sveta a nadobudnúť hlboký kontakt s Bohom. V druhom roku sa pripravuje na apoštolát v zhode s charizmou (poslaním) a spirituálnou reholou. Počas týchto dvoch rokov novicka pod vedením spovedníka a magistrky skúma svoje miesto v reholnej komunite a reholní predstavení, či má povolanie. V kladnom prípade v mene Cirkvi ho potvrdia tým, že jej dovolia zložiť reholné sľuby čistoty, chudoby a poslušnosti. Ak povolanie nemá, ukončia jej pobyt v kláštore. V súčasnosti má naša rehoľa najpočetnejší noviciát v svojej existencii. Do 8. decembra bolo sedem noviciek v 1. roku a sedem v druhom roku. Teraz ich je dvanásť, lebo dve zložili svoje prvé reholné sľuby.

□ **Kto môže vstúpiť do rehole a čo musí predchádzať k prijatiu do reholného spoločenstva, príp. aké povahové vlastnosti má mať kandidátka?**

Do rehole môže vstúpiť iba ten, koho volá Boh, t.j. nejakým spôsobom sám pocíti túžbu zasvätiť sa Bohu a skrze toto zasvätenie slúžiť Cirkvi a bližným, budovať Božie kráľovstvo v dušiach. Túto túžbu vkladá do srdca Boh. Prichádza akoby zhora a dotýčny naň odpovedá z hĺbky svojho vnútra. Obyčajne toto volanie neprichádza priamo, ale skrze pros-

tredníka, ktorým môže byť kňaz, sestra, nejaká udalosť, zážitok, kniha atď.

□ **A čo má predchádzať prijatiu do reholného spoločenstva?**

Bezprostredne noviciát a pred tým aspoň polročný postulát, t.j. kandidátka už žije v spoločenstve, ale kedykoľvek môže odísť, ak zistí, že to nie je pre ňu. Ešte predtým sú to kontakty s niektorou sestrou a kresťanský život. Aké vlastnosti by mala mať? Mala by mať úprimnú snahu po pravde, po čistote charakteru, ochotu podriať sa, upustiť od svojej mienky a rešpektovať iných. Mala by mať zmysel pre obetu, sebazápor a lásku k Bohu a bližným. Podmienkou prijatia je tiež telesné a psychické zdravie.

□ **Mnohí ľudia, aj kresťania, majú k reholi ešte stále rôzne predsudky, ktoré vyúsťujú často k negatívnym postojom rodičov vstupu ich detí do tej ktorej rehole. Máte takého skúsenosti a poznatky a ako ich riešite?**

Máme a dosť často. Riešime ich modlitbou a pôstom. Ale ja to chápem, pretože rodičia dnešných noviciek sú moji rovesníci a viem, v akom duchu, strachu a ideológii boli vychovávaní. Mám z toho osobnú skúsenosť, takže takmer presne poznám spôsob ich myslenia, postoje a správanie sa. No Boh robí veľké veci aj s nimi. Niektorí veľmi trpia, ale len cez dynamiku utrpenia sa získava nová kvalita ducha, a to sa už nie raz stalo. Máme potom z toho veľkú radosť, a sme vďačné Bohu za tieto veľké veci, ktoré koná s nami aj s rodičmi. Prípadné nepríjemnosti, ktoré sa stali na začiatku nášho kontaktu, zbeležujú, zmiznú pod svetlom Božej milosti.

□ **V akom veku môže byť záujemca prijatý do rehole, ako konkrétne vyzerať program dňa v dome noviciátu, na čo sa kladie dôraz?**

Kandidátka reholného života by mala mať najmenej 17 rokov. Kým absolvuje postulát a noviciát, nadobudne dospelosť a svoje prvé reholné sľuby zloží okolo 20 -tky. Nemala by mať vážne záväzky vo svete, presnejšie, mala by byť slobodná, úplne disponovaná dať sa iba Kristovi.

Už oddávna k charakteristickým znakom reholného života patria denný poriadok, teda pravidelnosť, presnosť a mlčanie - uzobranosť. Toto sú atribúty, ktoré priamo kontrastujú s dnešným hlučným a po zmenách i originalite bežiacim mladým človekom. Iste chápete, že aj naše novicky vynakladajú dosť energie na takúto zmenu. Výsledkom je

(Pokračovanie na 5. str)

Zádušné soboty

Druhý vatikánsky snem v dekréte o "Cirkvi" hovorí: - "Putujúca Cirkev veľmi dobre pochopila spoločenstvo celého tajomného tela Ježiša Krista a hneď od prvokresťanských čias si veľmi nábožne uctievala pamiatku zosnulých, a keďže je svätá a spasiteľná myšlienka modliť sa za mŕtvych, aby boli zbavení hriechov (II. Mak 12, 46), obetovala za nich aj svoje orodovania (§ 50)". Hoci Cirkev pamätá pri bohoslužbách na svojich zomrelých, počas cirkevného roka venuje modlitbe za nich osobitné dni. Keďže sú to soboty, nazývame ich zádušnými sobotami alebo spomienkovými dňami (pri čítaní mien a návšteve cintorína si spomíname). Sobota bola zvolená na tento účel z niekoľkých dôvodov:

1. Pán Boh v sobotu si odpočinul po stvorení sveta.

2. Ježiš Kristus po dovŕšení kalvárskej obety v sobotu odpočíval v hrobe. Sobota sa preto stala symbolom večného pokoja, spoločenstva s Bohom a večného šťastia v Bohu. Okrem toho Cirkev sobotu zasvätila aj všetkým svätým, ktorí sú už oslávení.

3. Vo Veľkom pôste bohoslužby sa konali len v sobotu a v nedeľu. Zomrelí, aby neostali dlhší čas bez pomoci, dostali preto spomienkové modlitby v deň, keď sa slúžila sv. liturgia - v sobotu.

Prvá zádušná sobota je pred Nedeľou mäsopestnou. Spomínajúc spravodlivý súd Ježiša Krista, modlíme sa a prosíme "za všetky duše zosnulých v pravej viere" a prosíme s modlitbou Cirkvi: "aby neboli odsúdení na poslednom súde Kristovom".

Vo Veľkom pôste pred druhou, tretou a štvrtou nedeľou pôstnou sú ďalšie zádušné soboty. Posledná je pred nedeľou Zoslania Svätého Ducha. Zádušnú sobotu pred Zoslaním Svätého Ducha spomína jeden z najstarších zachovaných obradových predpisov tzv. "Studitský liturgický kalendár". Zachoval sa v studitskom kláštore v Carihrade. Podľa zmienky v tomto liturgickom kalendári, ktorý bol napísaný okolo roku 980, rehoľníci z kláštora išli na cintorín v sobotu pred Zoslaním Sv. Ducha a modlili sa za zomrelých a pochovaných na cintoríne. V spomínanej sobote po sv. liturgii sa koná panychída s čítaním mien zosnulých z jednotlivých rodín farnosti. Nazývame ich "hramotami" - čítanie mien.

Na Východe je zaužívaná pradávna obyčaj spomínať na zomrelých na tretí, deviaty a štyridsiaty deň po smrti. Spomienka znamená pobožnosť za zomrelého. Môže to byť sv. liturgia, parastas alebo panychída. Čísla majú symbolické značenie: 3 značí, že zomrelý veril v Ježi-

ša Krista, ktorý zomrel a vstal tretieho dňa z mŕtvych, že mal tri božské čnosti: vieru, nádej a lásku.

Deviaty deň znamená, že spomíname a prosíme Boha, aby prostredníctvom nebeských zástupcov - anjelov - udelil zomrelým miesto v nebi na mieste padlých anjelov.

Číslo 40 znamená 40 dní pôstu Ježiša Krista a jeho 40 - denné prebývanie na zemi po vzkriesení. Je to rovnako spomienka na 40 -denný pôst Mojžiša a Eliáša. Vo veľkých chrámoch, kde bolo viac kňazov, v štyridsiaty deň po smrti slúžilo sa 40 liturgií za dotýčnú zomrelú osobu. Stretávame sa preto s výrazom "sorokoust" - štyridsať úst spomínalo, teda sa modlilo za dušu, ktorá odišla z tela zomrelého. Niektoré osoby žiadali tzv. "sorokoust" slúžiť všetkých 40 dní od smrti. Denne to bolo 40 liturgií počas 40 dní. V našich okolnostiach sú viac zaužívané tzv. "Gregoriánske" sv. liturgie. Je to odsľúženie 30 liturgií za sebou. Meno majú od pápeža Gregora Veľkého, ktorý bol iniciátorom týchto liturgií. Na základe zbožnej tradície, ak je duša v očistci a odsľúži sa za ňu 30 liturgií, z očistca bude vyslobodená. Do najnovších čias sa Gregoriánska sv. liturgia nesmela prerušiť. Pavol VI. najvyššou autoritou prehlásil, že ak Gregoriánska sv. liturgia je z vážneho dôvodu prerušená, účinok je nezmenený.

o. Mgr. Vojtech BOHÁČ

V dome noviciátu v Prešove

(Pokračovanie zo str.4.)

spokojnosť a vnútorná radosť zo života s Bohom.

Pri výchove novíciek kladie sa dôraz na formáciu k zodpovednej slobode tzv. aby novička pochopila vnútornú potrebu tej ktorej čnosti, postojala, prijala ho, a potom s láskou zodpovedne konala.

Pýtate sa konkrétne na program dňa: Budíček máme o 5.00 hodine (okrem voľných dní - o 6.00). Potom nasledujú modlitby, meditácia a Služba Božia do siedmej hodiny. Po ráňajkách sú dve vyučovacie hodiny prednášok a katechizmu, Starý zákon, Nový zákon, dejiny Cirkvi, dogmatika, morálka, asketika, dokumenty II. vatikánskeho koncilu, liturgia, pravidlá (vyučuje o. Bumbera, SJ a magistra). O 10.00 hod. nasleduje práca - varenie, upratovanie,

pranie atď.), potom nasleduje obed a rekreácia, osobná modlitba, štúdium. O 14.30 je praktická hodina (ručné práce, gitara, cirkevný spev), po nej duchovné čítanie, modlitba sv. ruženca alebo adorácia, v piatok krížová cesta, o 17.00 modlitba časoslova. potom je hodinka voľna (šport, vychádzka), ve-

čera a o 20.15 h večerné modlitby a spánok.

☐ **Je veľa mladých ľudí, ktorí stoja na rázcestí duchovného povolania a manželstva. Môžete týmto mladým ľuďom poradiť, čorobiť v pochybnostiach a ako nájsť správny kľúč k svojej šťastiu?**

Každé povolanie má svoju históriu i originalitu. Boh si vyberá - volá po mene. Teda, nie sme to my, ktorí sme si veľkodušne vyvolili zasvätený život. Toto si treba jasne uvedomiť. A keď Boh volá, treba ísť za Kristom - "predať všetko a rozdať chudobným", tzn. nechať svet a slobodne sa rozhodnúť pre Božie kráľovstvo. Tá, alebo ten, ktorý si nevie predstaviť život bez vlastných detí, partnera, asi toto povolanie nemajú. Ale ak človeka prenasleduje túžba, nepokoj po záchrane duší pre Krista, nech hľadá, modlí sa za svetlo. Ono príde, dostaví sa aj rozhodujúci okamih, kedy už ďalej takto nemôže. Týmto by som doporučila urobiť si troj až päť dňové exercície, aby tak v chvíľach samoty s Bohom poznali svoje miesto, resp. životnú cestu.

Zhováral sa A. MESÁROŠ

Sestry Služobnice Nepoškvrnenej Panny Márie

SV. JOZEF

V Bazilike Santa Maria Maggiore v Ríme na triumfálnom obluku z 5. storočia je mozaika sv. Jozefa bez brady, v mladom veku. Jeho postava sa nachádza na viacerých výjavoch zo Svätého písma a dokonca aj na výjave z apokryfu na freske Kláňanie sa múdrcov v Egypte. Pozoruhodný výklad nám dal prof. Amatto, ktorý zdôraznil, že sv. Jozef je znázornený ako prototyp biskupa. Cirkev prvých storočíach dbala o to, aby biskup mal čnosti sv. Jozefa: silnú vieru, veľkú dôveru, poslušnosť Bohu, pohotovosť, čistotu, lásku atď. Takto vyzbrojený čnosťami, ktorými oplýval sv. Jozef, môže byť biskup ozajstným otcom zvereného stáda, môže ho dobre viesť a spravovať, byť mu príkladom v počúvaní Božieho slova a v jeho plnení v každodennom živote.

Sv. Jozef je aj prototyp a vzor kňaza

Aj kňaz má oplývať čnosťami sv. Jozefa. Veľmi potrebuje všetky Jozefove čnosti, keď chce, aby jeho služba bola dušiam k úžitku. Sv. Jozef bol blízko Presvätej Panny, chránil ju a pomáhal jej. Aj kňaz v svojej službe nesmrteľným dušiam má spolupracovať s Bohorodičkou. Veď ona je matkou všetkých nás. Má byť stále v jej blízkosti. Sv. Jozef bol

pohotový počuť a poslúchať Boha. Aká to nádherná črta kňaza. Veď kňaz vystupuje v mene Božom. Čím ho lepšie pozná, počúva a poslúcha, tým je v jeho službe vernejší služobník.

Sv. Jozef je aj prototyp manžela, otca

Manželia našich kresťanských rodín, kto je vám vzorom? Aký príklad nasledujete? Kresťanská matka si

Sv. Jozef v poňatí akademického maliara Mikuláša Klimčáka. Predstavuje nám ho v jeho celoživotnom povolaní prostého robotníka - tesára. Kiež by nám bol sv. Jozef - Robotník príkladom pre náš každodenný praktický kresťanský život.

iste nepraje lepšieho manžela a otca svojich detí než bol sv. Jozef. Bol plný lásky, citlivý, starostlivý. Bol muž tvrdej práce. Príkladne a precízne sa staral o svoju rodinu. Bol muž verným, dalo sa na neho vo všetkom spoľahnúť. Hľa, manželia, hľa, otcovia, vzor, ktorý je hodný nasledovania.

Dnešné znázornenia sv. Jozefa sú akési iné. Už vonkajší výzor starca, unaveného životom s dieťaťom, je čosi, čo odpudzuje a nie priťahuje. A sotva v takomto znázornení nájdeme spomínané čnosti vyššie uvedené. Skôr by sme tam našli senilitu starca unaveného životom, túžiaceho sadnúť a oddychovať. Sv. Jozef naopak bol plný vitality, energie, sily a už jeho vonkajší vzhľad pôsobil povzbudivo.

Nemali by sme sa vrátiť k pôvodnému znázornovaniu a predstavovaniu tohto starca? O koľko viac by nás povzbudzovalo. O koľko viac by nás to inšpirovalo? Od našej predstavy veľa závisí. Poopravme si svoju predstavu o sv. Jozefovi. Nech v našej myšli žije ako mladý muž, keď je s Dieťaťom. Lebo toto je skutočnosť, ktorú takto tradovala prvotná cirkev. Potom aj naša úcta k nemu bude lákavou aj pre mladých, nielen pre staré matere. Všetci chápeme, akú dôležitosť v Cirkvi zohráva sv. Jozef. Teda postarajme sa, aby sme mali o ňom tú správnu, pravdivú a priťahujúcu predstavu.

o. Ján BABJAK, SJ

SVĚTÍ MESIACA

20. marec, úctyhodní otcovia zabili v kláštore sv. Sávu

Mnísi v kláštore sv. Sávu sa stali mučeníkmi po vpáde mohamedánov do Svätej zeme v roku 797. Na kláštor vykonali dva nájazdy. Pri prvom nájazde zabili 13 mníchov a pri druhom bolo zabitých 18 mníchov.

21. marec, sv. Jakub, biskup

Vo veľmi mladom veku vstúpil do kláštora a stal sa mníchom. Bol úprimne horlivý a bez pretváry pokorný. Bol ustanovený za katalánskeho biskupa. Počas vlády cisára Konštantína Kopronyma bol prenasledovaný ako zástanca správnej úcty sv. obrazov. Zomrel v roku 822.

22. marec, sv. Bazil Ancyrský, kňaz a mučeník

Bol neochvejným zástancom pravej viery. Často vystupoval proti bludárom. Počas vlády cisára Juliána Apostatu ho uväznili a mučili. Denne mu sťahovali z tela časť kože. Nakoniec ho prebodli kopijou v roku 362 v Ancyre (dnešná Ankara).

23. marec, sv. Nikon a spoločníci, mučeníci

Sv. Nikon bol vojak. Po obrátení sa na kresťanskú vieru prijal krst od kyrického biskupa

Teodora. Hneď spolu začali viesť pustovnícky život. Pred smrťou Teodor vysvätil Nikona za biskupa. Zveril mu svojich žiakov, s ktorými odcestoval na Sicíliu. Tu ich zastihlo prenasledovanie. V roku 250 za miestodržiteľa Kvintiana spolu so svojimi 200 žiakmi podstúpil mučenícku smrť.

24. marec, sv. Zachariáš a Jakub, úctyhodní

Obidvaja žili v kláštore v Konštantinopole. Vie sa o nich, že boli obyvateľmi kláštora pri charsijskej bráne, ale nevie sa, v ktorej dobe.

25. marec, Zvestovanie presv. Bohorodičke

Základ sviatku je v evanjeliu sv. Lukáša 1,26-38. Sláviť sa začal koncom 4. a začiatkom 5. stor. Dnešný názov sviatku sa ustálil v 7. stor. Tropar na dnešný deň hovorí: "Dnes je začiatok našej spásy."

26. marec, Zbor sv. archanjela Gabriela

Spomienka archanjela Gabriela vyrastá z praxe byzantského obradu uctiť na druhý deň po významnej spomienke spásnej udalosti osobu alebo osoby, ktoré zohrali vedľa hlavných osôb tiež dôležitú úlohu. Dnes je to sv. archanjel Gabriel /božia sila/, ktorý oznamuje Bohorodičke rozhodnutie Božie.

27. marec, Matróna, mučenica

Bola služkou židovky v Sojúne. Nakoľko bola veriaca a chodila na zhromaždenie kresťanov a bohoslužby, jej pani sa jej vysmievala a poni-

žovala. Pri jednej príležitosti po návrate z bohoslužieb ju kolom ubila na smrť.

28. marec, Hilár a Štefan

Hilár vstúpil ako mladý do kláštora, kde žil tichým, nenápadným životom. Bol vysvätený za kňaza. Po vysviacke ho zvolili za igumena - predstaveného kláštora v kláštore Pelekita, neďaleko Heliopolu. Za obhajobu úcty ikon v roku 750 bol umučený. Sv. Štefan po prenasledovaní a mučení zomrel v roku 816.

29. marec, Marek a Cyril, mučeníci

Pôsobili v Heliopolise. Nakoľko ako kresťania nechceli jesť z jedál obetovaných modlám, usmrtili ich rozrezaním brucha za Juliána Apostatu.

30. marec, Ján Klimakos

S istotou vieme, že ako 16-ročný vstúpil do kláštora. Dlhý čas žil na púšti. Neskôr sa stal predstaveným kláštora, do ktorého vstúpil. Prímenie dostal na základe diela Klimakos /schody do neba/. V 30 kapitolách opisuje stupne duchovného výstupu k dokonalosti. Patrí k najlepším príručiam duchovného života. Ján Klimakos zomrel v roku 563 vo veku 80 rokov.

31. marec, sv. Hypát, biskup

Bol biskupom v meste Gangra. Zúčastnil sa I. všeobecného snemu v Nicei. Na ceste domov ho prepadli bludári a ukameňovali ho.

Mons. Mgr. Jozef Tóth - sedemdesiatnik

VRÁTIŤ SA S TAKÝM SRDCOM, S AKÝM SOM PRIŠIEL...

Rok za rokom plynie, veľtok času tak ako prichádza so svojim teraz a tu, rovnako neúprosne odchádza, presúva sa do minulosti a všetko berie so sebou. Všetko i nás ľudí, ktorí sme aktívne i pasívne stredobodom diania na tejto planéte a sme súčasťou jej dejín v časovopriestorových súradniciach kozmického diania. A tak sa nám, príslušníkom vždy konkrétnych ľudských generácií, ako jedincom napačítavajú roky do miery niekoľkých desiatok a len s výnimkou a veľmi zriedkavo aj do jednej stovky, ako to jednoznačne zaznamenávajú štatistiky civilizovaného životného prostredia, ktoré je takmer úplne na konci dvadsiateho storočia našim životným prostredím a našim časom v časomiere každého individuálneho ľudského života, v časomiere, ktorá sa nám takto naplňa.

V tomto plynutí času 20. marca roku pána 1995 sa pre nášho vzácneho jubilanta, priateľa a výnimočne dobrého človeka navíši práve sedemdesiat rokov jeho osobného života. V tejto súvislosti nám pripadá milá povinnosť prameniaca z lásky a úcty k jeho šedinám, k profilu jeho osobnosti a životného diela, na realizácii ktorého sa zúčastňoval osobne i v prepojení na iniciatívy našej generácie spoločne a jedinečne v dobovom začlenení do kataklizmatických čias, - pripadá nám milá povinnosť ho pri tejto príležitosti čo najúprimnejšie pozdraviť, poďakovať mu za všetko, čo je vďaka hodné, čím naplnil svoje roky uvedomelého osobnostného života, a navyše popriať mu ešte veľa času, sil a príležitosti konať tak, ako konal doteraz a dokončiť dielo v znamení pokornej snahy o plnú sebarealizáciu tak v bytostnej ako aj existencionalnej rovine.

Z vysloveného a napísaného organicky vyplýva otázka, kto to vlastne je ten náš priateľ a brat v tom najadekvátnejšom slova zmysle - Jožko Tóth ? Z anonymity kresťanského disentu možno pre neoperatívnejšie alebo i pre obyčajnejšie nedbajstvo tých, ktorým by malo na tom záležať, sa len veľmi zriedkavo tu a tam vynori niekto ako on, čo celých štyridsať rokov temna prežil v disente aktívne a s plným nasadením údelu i života. Toto je základná črta jeho biografie. Bol všade tam, kde práve mal byť, a práve preto to nemal v živote ani ľahké, ani jednoduché. Ale v pevnom primknutí k prevzácnemu dedičstvu otcov a k rodnej hrude, stvárnil svoj život v naplnení vôle Božej za každých okolností, vždy a všade - až do vrcholiceho štádia dnes, ako tu vidíme a máme: Najprv ako katakombálneho kňaza-robotníka, plne sa realizujúceho v iniciatívach zlikvidovanej a umlčanej cirkvi, najmä po celý čas normalizácie, a po vynorení sa na verejnosť pred piatimi rokmi, zúčastňujúceho sa na budovaní a fungovaní Gréckokatolíckej teologickej fakulty v Prešove, naozajstného pedagóga, kolegu a navyše akademického funkcionára v hodnosti prodekanu.

Tento muž prvú svoju eucharistickú obeť priinesol v rodnej obci s takmer celoživotným zmeškaním. Táto slávnosť sa konala v Haniške pri Košiciach 18. septembra minulého roku a mala sa uskutočniť pred 44 rokmi v znamení čerstvej jari jeho života, i života jeho rovesníkov a celej rodnej

obce i okolia. Slávil ju súčasne ako svoju jubilejnú, v znamení pripomienky svojho dvadsiateho piateho výročia kňazskej vysviacky. Iba s poľutovaním nám však prichodí konštatovať, že sa konala až teraz, v znamení jesene jeho života, pri nedožitií sa jej ani jedného z jeho rodičov a priamych najbližších príbuzných. Osudové danosti sveta, do ktorého bol postavený nie z vlastnej vôle, a navyše - peripetie jeho osobného údelu

spôsobili, že vrchol svojho života, Kristovo kňazstvo - dosiahol až po dlhej pauze trepezlivého čakania, ako sme to už spomenuli, pred viac ako dvadsiatimi piatimi rokmi.

Jeho kňazský život sa rozvíjal v organickom začlenení do štruktúr umlčanej cirkvi v katakombálnej polohe. Na jeho bližšie predstavenie za toto dlhé obdobie nebude vari od veci, ak si na tomto mieste pripomenieme to, čo sám o sebe napísal ako "kádrový údaj" na úvod do skromnej zbierky jeho básní PIESNE ZO SOLÚNA, ktorá ako jediná zatiaľ vyšla v samizdate pre najbližší okruh priateľov a bola pripravená tak ako celá jeho pomeme bohatá básnická a literárna tvorba ešte za hlbokej totality.

Mons. Mgr. Jozef Tóth bol kovaný na božej nákovke ťažkých čias, ale detaily i zhrnutie nechajme zažiarit z jeho vlastného priznania a vyznania: "Na svet som prišiel 20. marca roku 1925 v Haniške pri Košiciach. Tak ako hebrejskí chlapi, - vieme, že tu aluduje na situáciu Izraela počas egyptského exilu, - bez pôrodnej baby. Prišiel som sem ako kozmonaut v skafandri vlastného tela, aby som zistil, čo tu všetko je, aké to je a aký som ja. Prišiel som z tajomstva do tajomstva. Obchádzal som a obchádzam tento svet, zisťujem, čo sa deje vo mne i mimo mňa. Vnímam, prijímam, alebo zavrhnem, ale nikoho nezatrucujem. Plný úžasu i sklamaní, radosti aj utrpení hovorím ako iní. Ako Jób! Všetko, čo mám, som dostal. Život

i jeho obsah, čas i priestor. Medzi všetkým vidím najintimnejší súvis. Preto ani nie je dôležité, kedy a kde som prišiel na tento svet, ani to, čo som povedal, lebo všetko už bolo povedané. Chcel by som sa stať iba pripomienkou sebe aj iným na ceste do kráľovstva tajomstva. Stopy na mojej životnej ceste: detstvo a ľudová škola (a aká) v rodnej Haniške. Potom tajomný postrek učiteľa a Niekoho a bol som na gymnáziu v Košiciach. Osem rokov som tam prežil medzi spolužiakmi, ktorí až dodnes zostali mojimi bratmi, a medzi profesormi, ktorí i dodnes sú mojimi profesormi. Písal sa rok 1946. Vraj som dozrel. Potom na prevrpenie moje i môjho okolia som sa objavil na Vysokej škole bohosloveckej v Košiciach. Po dvoch rokoch bol zase akýsi postrek a už som bol na Katolíckej teologickej fakulte v Bratislave. Iný bol scenár a iné boli plány. Zasiahol nás mor! A tak som bol v neškolných rokoch 1950 až 1954 frekventantom Čiernej univerzity PTP - vojenských nútených táborov. Všetko, čo mám, som dostal. Tam som aj promoval. Diplom mi nevystavili. To nič! Na povrchu sa vtedy už nedalo chodiť. Zostúpil som dolu. Žil som a obdivoval Božskú komédiu. Stal som sa baníkom ducha. Pri systematickom vyprázdňovaní sveta som zistil, že som plný sily a krásy. A tak som ju rozdával. Dlho! Roku 1989 postavili na námestiach morové stĺpy. Cholera ustúpila. Ale nezmizla. Môže sa znova chodiť hore. Stíchli táraji slova a mecenáské trúby. Od roku 1990 sa vraciam do svojej mladosti. Vyzliekam sa zo skafandra. Rozprávam mladým teológom i neteológom, aké boli a sú Božie cesty! Rád by som bol, keby to pochopili. Viem, pochopia to! A rád by som sa vrátil do tajomstva finále s takým srdcom, s akým som prišiel na tento svet. Maranatha. Amen."

Dopovedané a prežité i dožitie všetko až po toto jeho i naše jubileum dožitých sedemdesiatin!

A tak nakoniec ja ako svedok a účastník toho všetkého a jeho takpovediac celoživotný priateľ i brat v kňazskej službe už iba dodávam: Náš vzácny jubilant, Jožko Tóth, Mons., Mgr. a prodekan fakulty - začal učiť po tom, čo sa všetkému vyučil, aj básnickému remeslu. Bolo to aj za onoho času a ešte učí aj teraz, aj vždycky, kým ho roky a vek neumoria a neodstavia od tejto služby v cirkvi a na univerzite, ktorú vykonáva s takou jedinečnou vytrvalosťou a láskou k mladým ľuďom a človeku vôbec, aká je vlastnou a hodnou dobrého a verného služobníka tej najsvätejšej veci.

Tešíme sa s Tebou pri tomto jubileu, drahý náš brat Jozef, a želáme Ti do ďalších dní života a práce veľa svetla a sily Ducha Svätého a navyše hojnosť Božieho požehnanie pre každé Tvoje podujatie v službe Bohu a bratom i sestram v rodine Božích detí.

Mons. Mgr. Ján KRAJNÁK, prodekan fakulty

Snímka O. BĚREŠ

Vo vydavateľstve Slovo a.s. Košice vychádza z pera Mons. Jozefa Tótha Kniha Evanjelium podľa Judáša. Aj vydavateľstvo Byzant Košice s.r.o. hodlá vydať výber z jeho tvorby.

Na vydanie kníh Mons. Jozefa Tótha včas upozorníme.

Tu sú moje ruky, použi ich pre svoj plán

Životný príbeh každého človeka je jedinečný, originálny a ničím a nikým neopakovateľný. Je to jeho vlastná cesta, ktorú predtým nikto neabsolvoval, a nikto ju presne tak po ňom ani nezopakuje. Avšak predsa majú všetci ľudia niečo spoločné. Túžia po láske. Túžia, aby ich mal niekto rád, a aby oni mohli mať niekoho radi. Aj ja som hľadala, tak ako mnoho mladých ľudí - lásku.

Mala som 15 rokov a o Bohu som prakticky nič nevedela. Mamka si síce v nedelu čosi čítavala z akejsi "čiernej knižky", no ja som vtedy radšej trávila čas pred televíznou obrazovkou. Keď sme šli niekedy na sviatky k babke, v chráme okrem zbožných babičiek a znuđených tvárí ich mestských vnúchat (podobných ako ja), som tam nič iné nevidela. Je to dosť paradoxné, ale o Bohu som prvýkrát počula nie doma ani nie u babky, ale práve v škole. Hovorili nám o ňom asi to, že naše babičky a dedkovia si nevedeli vysvetliť niektoré prírodné úkazy, ako sú napr. búrky, blesk..., tak si vo svojich predstavách vytvorili Boha. Dnes je to však už prežitok. Ja ako výborná žiačka som sa vysmievala našim starým rodičom. To som ešte netušila, čo bude o pár rokov! Všetko to vlastne začalo "nežnou revolúciou". Po nej mamka doma prehlásila, že začíname chodiť v nedelu do chrámu. Spočiatku som sa tomu bránila všetkými možnými prostriedkami. Ja, také inteligentné dievča, sa mám zhodiť a ísť kdesi do chrámu. V tom období som Boha chápala ako hodinové odštátie si na nedeľnejšej sv. liturgii. Všetko sa však úplne zmenilo, keď do našej farnosti prišiel nový kňaz. Po prvýkrát som vtedy počula mládežnícke piesne... Uvidela som to, čo som dovtedy nechcela vidieť. To, že okrem mňa tu chodí veľa iných mladých ľudí. Veľmi som túžila sa s nimi spoznať. Ísť k nim a spievať s nimi. Raz ma oslovili a pozvali medzi seba. Po prvý raz som zažila, čo je to mať opravdivú radosť, skutočný pokoj v duši... Boli to nádherné chvíle.

Ešte aj dnes mi prebehne úsmev po tvári pri spomienke na moje rozhovory na fare s naším duchovným otcom. S veľkou trpezlivosťou ma zasväcoval do toho úžasného tajomstva viery a lásky. Postupne som začínala chápať, že láska to nie je čakať na niekoho, že ma bude mať rád, ale láska v pravom slova zmysle znamená dávať sa. Pochopila som, že lásku v svojom srdci budem mať vtedy, ak ju najprv ja

AKO SME SA NAŠLI

budem rozdávať iným. Láska - to je môj vzťah k niekomu, koho síce nevidím, ale o kom viem a cítim, že ma miluje, a že mu na mne záleží. Je to niekto, kto ma môže vyliečiť z mojich komplexov (a v tom čase ich nebolo málo). Cítila som, že tá skutoč-

Ilustračná snímka a. m.

ná a pravá láska, ktorá človeka nikdy ne sklame, je Boh. Už som Boha nechápala a nehládala iba vo sv. liturgii. Naučila som sa ho chváliť a velebiť piesňami, adoráciou... A hlavne naučila som ho hľadať v iných ľuďoch! To všetko ma síce naplňalo, ale predsa... Túžila som po niečom, čo som ani sama nevedela definovať. Raz ma počkalo po liturgii jedno dievča z nášho spoločenstva a navrhlo mi, či by som nechcela navštíviť reholné sestričky. Vraj im už o mne rozprávala a chceli by ma spoznať. A vtedy sa to stalo! Neviem, čo sa to so mnou začalo diať, ale vo vnútri som cítila, že tam nesmiem ísť. Keď tam pôjdem, čosi sa stane. Keď som však videla čisté oči priateľky, ktorá netrpezlivo čakala odpoveď, nevládala som jej povedať, že nejdem. Dohodli sme sa, že pôjdeme v nedelu! Avšak predstava, že mám ísť na návštevu do kláštora, ma tak prenasledovala, že som sa zo strachu mesiac neukázala v chráme. To čosi, čo vlievalo do mojej duše nepokoj, bolo silnejšie, ako predstava ťažkého hriechu. Postupne sa však môj strach, ktorý som spočiatku cítila, premenil na túžbu poznať reholné sestričky. Na dojmy z prvého stretnutia asi nikdy nezabudnem. Slzy sa mi samé kotúľali po tvári a ja som cítila, že práve som našla zmysel svojho života. Áno, tu je moje pravé miesto. Moje návštevy sa stali pravidelnými. Medzitým som zmaturovala a dostala sa na vytúženú vysokú školu. Až po jej skončení som sa chcela stať reholnou sestrou. Avšak túžba po reholnom živote bola silnejšia. Prerušila som štúdiá a vstúpila do kláštora. Možno sa to bude zdať mnohým nepochopiteľné, ale som skutočne šťastná. Cítim, že som na správnom mieste. Tu ma chcel mať Boh a tu aj som.

Milý priateľ, priateľka!
Neostávajú hluchý na Otcovo volanie!
Počúvni Jeho hlas, nasleduj Ho!
On stojí za to!

Sr. Vojtecha

Z VAŠICH LISTOV

Nechajte prísť maličkých...

Minulý rok, ako všetci vieme, sme sa pri rôznych príležitostiach stretávali viac než inokedy s pojmom rodina. To preto, lebo rok 1994 bol Rokom rodiny. Pre nás kresťanov to nie je minulosť. Svätá rodina je symbolom pokoja a radosti a stretávame sa s ňou od najútlejšieho veku do konca pozemského života. A práve ona, úcta k všetkým jej členom, je hnacím motorom aj v našich domácnostiach, v našich rodinách. Kto by nemal v svojich predsta-

vách nádherný obraz, na ktorom je matka, otec - pestún a maličké dieťa Ježiš. Dieťa, ktoré žiari neopakovateľnou krásou a energiou. Ten obraz bez neho by iste nemal také čaro. Je zarážajúce, že v dnešných časoch sa nájdú ženy - matky, ktoré ešte pred narodením tejto ozdoby všetkých rodín surovo dajú súhlas na vraždu tých, ktorí už potom nikdy nemôžu byť súčasťou obrazu ich života. Som nesmierne rád, že sa môžem na stránkach našich cirkevných časopisov stretávať s týmto problémom a považujem za svoju povinnosť sa k tomu aj vyjadriť.

Svojho času naša televízia uviedla náučný švédsky film o

vývoji dieťaťa od počatia až po narodenie. Videli ste ho "matky", ktoré ste už tento čin spáchali, videli ste ho mladé dievčatá, ktoré sa na to ešte len chystáte? Už od prvých týždňov vývoja je vo vás život. Živý tvor, ktorý chce byť radosťou pre vás matky i vaše rodiny. Film jasne ukázal, že či si nájdete takú, či onakú výhovorku, argumentáciu, predsa len zásah do vývoja plodu zostane len odpornou vraždou. Kdesi som čítal taký výrok Dr. Alberta Schweitzera: "Mravný je človek len vtedy, ak mu je každý život - i život zvierata a rastliny - posvätný a ak pomáha každému životu, ktorý je v ohrození a v núdzi." Aké meno potom dať vysokoškolsky vzdelaným odborníkom - lekárom? To potre-

bovali toľko námahy, toľko mladých rokov strávených nad učebnicami medicíny, aby sa potom zaradili medzi nemravných ľudí, čo nechránia ľudský život? Každý z nich by si mal uvedomiť, že dar pomáhať ľuďom v ich zdravotných ťažkostiach je im len prepožičaný od Darcu, ktorý je spoločným Otcom nás všetkých a kedykoľvek ho môžu stratiť. Nedá mi, aby som sa z hĺbky duše nepodakoval všetkým tým lekárom, ktorí sú aj skutočnými kresťanmi a verní svojej prisaha sa so svojím názorom k tejto problematike podelia aj s ostatnými ľuďmi na stránkach rôznych časopisov. A vy - ženy, nikdy vo vašom živote nedopusťte takýto ohavný čin. Ak

(Pokračovanie na str. 9.)

Križová cesta nenarodeného dieťaťa

1. zastavenie:

Ježiš je odsúdený na smrť

Som odsúdený na smrť skôr, ako sa narodím. Nie láska ma povolala k životu, ale egoizmus. Jedine Boh po mne túži.

2. zastavenie:

Ježiš berie križ na svoje plecia

Ja nesiem znamenie nenarodeného a moji rodičia ma prekliali. Musím byť odstránený. Teraz sa možno niekto za mňa modlí k Bohu.

3. zastavenie:

Ježiš prvýkrát padá pod križom

Som iba náhoda. Ľuďmi nebudem považovaný za jedného z nich. Som iba náhoda nechceného tehotenstva, neduhom, ľahkým k odstráneniu. Iba Boh ma chce.

4. zastavenie:

Ježiš stretáva svoju matku

Tvoje stretnutie, môj Pane, bolo bolestné, ale ja nemám matku, ktorá ma bude oplakávať. Som uväznený v lone ženy, ktorá má dovoliť zabiť. Moja matka určite nikdy nepoznala pravú lásku a teraz tá láska, ktorú nosí pod srdcom, ju opúšťa. K Tvojej matke, ó, môj Pane, vzniká horúcu prosbu za svoju matku.

5. zastavenie:

Šimon pomáha Pánu Ježišovi niesť križ

Pane, Tebe človek pomohol niesť križ. Mne nikto nepomohol. Dokonca tej žene dal lekár narkózu, aby netrpela, keď ja budem umierať. Pane, tu nemám Simona, čakám len na Teba.

6. zastavenie:

Veronika podáva Pánu Ježišovi ručník

Ach, keby aspoň nejaká Veronika i mňa mohla potešiť v mojej slabosti. Či naozaj nikto nevie o mojom nešťastí? Prečo je také ľahké má zabiť? Taktiež tvoja modlitba to môže zmeniť.

7. zastavenie:

Ježiš druhýkrát padá pod križom

Som taký malý a oni má môžu tak ľahko

zničiť. Môj otec počíta, koľko by som ho stál. Moja smrť je ale lacnejšia, a preto musím zomrieť. Moja babka a dedko ho možno učili všetko prepočítavať na peniaze, a preto nechápe, čo to znamená byť naozajstným otcom, ktorý svoje deti dostáva od Boha a jemu je povinný sa zveriť. Svätý Jozef, nauč ho láske, nauč ho, aký má byť otec.

Ilustračná snímka a. m.

8. zastavenie:

Ježiš napomína plačúce ženy

Plačúce ženy, tie nepomohli Ježišovi. Nemohli prekaziť Tvoju smrť. Taktiež moju smrť nikto neprekazí. Iba s Tvojim milosrdenstvom, Pane, môžem počítať.

9. zastavenie:

Ježiš padá tretíkrát pod križom

Ten pád je strašný. Ja taktiež musím takto upadnúť. Ľudské plány dospeli k záveru, že vlastne pre mňa nie je miesto, nie je pre mňa chleba, na celej veľkej zemi. Musím zomrieť. Je mi ľúto tej veľkej zeme, ktorá nemá miesto pre svojich najmenších, a preto sa odtrháva od Teba, ó, Pane.

10. zastavenie:

Z Ježiša strhávajú šaty

Tebe, ó, Ježišu, boli strhnuté šaty, ale ja nemám oblečenie. Mám iba svoju kožu, ktorú za chvíľu uchopia kliešte. O ako veľmi sa bojím.

11. zastavenie:

Ježiš je pribitý na križ

Teba, Pane, pribili na križ. Mňa rozkrájajú na kúsky a dôkladne ich spočítajú, aby nedošlo k infekcii.

12. zastavenie: Ježiš zomiera na križi

Ty si zomrel, aj ja zomriem. Ty si bol úplne nevinný, aj ja som nevinný. Spomeň si, Pane, na mňa, keď budeš v kráľovstve večného života.

13. zastavenie:

Ježišovo telo skladajú z križa

Ako mŕtvy si mohol spočinúť v náručí tej, ktorá Ťa porodila. Ja som iba farchou a prekliatím, ktoré zataží svedomie mojej matky. Pre mňa je pripravené Tvoje objatie, ó, Pane.

14. zastavenie:

Ježiša pochovávajú

Ty si mal hrob, ja budem spálený. Budem čakať na deň posledného súdu a vtedy budem musieť svedčiť proti svojim rodičom. Ale aj tak Ťa, Pane, prosím o milosrdenstvo. Umožniť mojim rodičom poznať skutočnú lásku. Ukáž sa im. Stoj na ich ceste. Iba to ich môže zachrániť. To taktiež zachráni ešte iné nenarodené deti a ušetrí ich od tejto križovej cesty.

(z poľských prameňov J.V)

2 VAŠICH LISTOV

(Pokračovanie z 8. str.)

sa potrebujete poradiť - choďte a pýtajte sa takých materi, čo dlhé roky nemohli mať ratolesť a Pán im pomohol. Choďte a pýtajte sa takých rodičov, ktorým zomrelo dieťa. Sám patrí medzi takýchto. Slzami som skropil celú cestu do pôrodnice v okresnom meste, keď nám zomrelo malé neviniatko - chlapec. Ale Boh aj nám pomohol. Zmierili sme sa s tým, vedť to bola Jeho vôľa. Prosilí sme, aby nám požehnal ďalšie zdravé dieťa. A dočkali sme sa. Naša, dnes už šesťročná, dcérka má meno Mária.

Nepoznám krajší obraz týchto dní, ako keď všetci spoločne v Božom chráme vzdávame vďaka nebeskému Otcovi. Pýtajte sa tiež kňazov a nebudete sklamané. Lebo život bez detí je ako jedlo bez soli. Vy, starší rodičia, nenadávejte na také deti, ktoré nás neposlúchajú, ktoré odišli z domu a po-

dobne. Chyba je skoro vo všetkých prípadoch v nás samotných. Cesta do chrámov im bola ťažko prístupná, prikázania Božie vzdialené a neznáme. Výsledok už prišiel sám.

Tieto slová prečítali asi málo žien takých, ktoré majú podobné problémy.

Ich časopisy majú iné názvy. Je však na nás všetkých, kresťanov a na mravných ľudoch, aby sme pri každej príležitosti vedeli, čo od nás chce Boh. Chce, aby sme k Nemu nechali prísť maličké.

Damián POLOMSKÝ

Na hodine náboženstva

Som správcou farnosti v Závadke. Pre nedostatok pracovných príležitostí je tu málo ľudí v produktívnom veku a tým aj málo detí. V školskom veku je ich len 29. V Závadke je jednotriedka pre 1. až 3. ročník. Vyššie ročníky chodia do školy do Nálepkova, preto aj náboženstvo vyučujem na dvoch miestach.

Popíšem hodinu náboženstva v Závadke. Začíname krátkou modlitbou. Prvý ročník čiastočne zamestnám nakreslením biblickej

udalosti alebo aktuálneho sviatku s krátkym vysvetlením. Po nakreslení pripoja sa k starším deťom. Druhý a tretí ročník dám spolu a sadnem si uprostred nich. Zameriavam sa na tretíakov, na ich prípravu na sviatosť pokánia - prvú sv. spoveď a na prvé sväté prijímanie. Upúšťa sa od pojmu - sviatosť zmierenia - veď kajúci nemajú nepriateľský postoj voči Bohu, aby sa mali s ním zmieriť, tým menej, že prevaha kajúcnikov nemá ťažké hriechy. Na tejto hodine mám ťažkú úlohu: primerane ich chápaniu vysvetliť, čo je to posväcujúca milosť, ktorú získavame sviatosťami. I od pojmu milosť by sa malo upustiť, lebo nám málo hovorí a treba ho ponechať len súdnictvu. Aj podľa homiletky viac nám povie výraz priateľ Božia, byť milým Bohu. Takto som to vysvetľoval ešte pred znalosťou homiletky.

Na motiváciu začínam príkladom: Mamička vyzdobí svoju dcérku. Oblečí ju do krásnych šiat. Pýtam sa: - Deti, koho je to zásluha, že dievčatko je pekne vyzdobené? - Odpovedajú: Mamička. - Dobré. Takto vyzdobí Pán Boh dušu milosťou pri krste a sv.

spovedi, že tá duša sa páči Bohu samému, čiže žije v Božej priazni. Tak aj to dievčatko sa páči svojej mamičke, hoci ho ona sama vyzdobila. Keď to dievčatko si dáva pozor, nesadne si do blata ani ináč si nezašpiní šatôčky a zachová si ich čisté, koho je to zásluha?

- Odpovedajú: Dievčatkina. - Tak vidíte. Aj my dostávame vo sviatosťach dar Boží, milosť Božiu, výzdobu našej duše zo zásluhy nie našej, ale Božej. A čo je našou povinnosťou, ale aj zásluhou?

- Odpovedajú. - Aby sme si dušu nezašpinili.

- Máte pravdu. Špinou na duši je hriech. Preto je našou povinnosťou, ale aj zásluhou pred Pánom Bohom, aby sme sa chránili hriechov, najmä ťažkých, lebo nimi by sme sa stali odporní Bohu a takých by nás neprijal do neba.

A na záver:

- Čo si máme zaumieniť z tejto hodiny? - Budeme sa chrániť hriechu. - Áno, ba aj modliť sa za to:

- Zachráň nás, Pane, v tento deň od hriechu.

A to je aj naša záverečná modlitba.

o. MUDr. Ján VASIL

POSOLSTVO JÁNA PAVLA II. K PÔSTNEMU OBDOBÍU 1995

"Duch Pána je nado mnou, lebo ma pomazal, aby som hlásal evanjelium chudobným. Poslal ma... oznámiť slepým, že budú vidieť" (LK 4, 18)

Drahi bratia a sestry!

Bliži sa pôstne obdobie a ja by som sa chcel spolu s vami zamyslieť nad temným zlom, ktoré mnoho chudobných oberá o možnosť rozvoja a úniku zo živenia na pokraji spoločnosti, o možnosť skutočného oslobodenia. Mám na mysli analfabetizmus. Aj môj ctíhodný predchodca pápež Pavol VI. poukazoval na to, že "hlad po vzdelanosti je nemenej ťaživý ako hlad po potrave. Človek, ktorý nevie čítať a písať, je duchovne podvyživený" (Populorum progressio č.35).

Táto ťažka rana len prispieva k tomu, že ohromné masy zostávajú v podmienkach zaostalosti so všetkými dôsledkami do neba volajúcej biedy, ktorú to prináša. Mnohé svedectvá z rozličných svetadielov, ale aj rôzne stretnutia počas mojich apoštolských ciest ma utvrdzujú v presvedčení, že tam, kde je analfabetizmus, panujú viac ako inde hlad, choroby, detská úmrtnosť, ale aj ponižovanie, využívanie ľudí a mnohé utrpenia každého druhu.

Človek, ktorý nevie čítať a písať, má veľké ťažkosti prispôbiť sa moderným metódam práce; je akoby odsúdený na nevedomosť o svojich právach a povinnostiach. Je z neho skutočný bedár. Musíme si uvedomiť, že počet analfabetov medzi dospelými ide do stovák miliónov a že desiatky miliónov detí nemôžu chodiť do školy, lebo je ďaleko alebo pre chudobu. Vo svojom životnom vývoji tak zostávajú ochudobnené a nemôžu uplatňovať svoje základné práva. Ide o zástupy, ktoré k nám dvíhajú ruky a prosia nás o prejav bratskosti.

Vieme dobre, že keď jednotlivci, rodiny a spoločnosti majú možnosť vzdelania, výchovy a prístupu k rozličným druhom odborného vzdelávania, môžu lepšie rásť v každej oblasti. Keď človek vie čítať a písať, môže ako osoba rozvíjať svoje schopnosti, využívať svoje talenty a obohacovať svoje styky. Potvrzuje to i druhý vatikánsky koncil vo svojom dokumente Radosť a nádej: "Je vlastnosťou ľudskej osoby, že plnosť pravej ľudskosti môže dosiahnuť jedine pomocou kultúry" (Gaudium et spes, 52, 1). Rozumové vzdelanie je rozhodujúcim prvkom rozvoja takej ľudskej kultúry, ktorá by ľuďom po-

máhala, aby boli nezávislejší a slobodnejší. Okrem toho dovoľuje lepšie utvárať vlastné svedomie a plnšie chápať vlastnú zodpovednosť z morálnej i duchovnej stránky. Správna výchova je totiž súčasne aj duchovná, aj rozumová a morálna.

V otázkach, ktoré za našich dní vyvolávajú rozruch, sa opakovane poukazuje na problém stáleho rastu počtu ľudí na zemeguli. Tu treba podporovať myšlienku, aby v tejto veci prevzali na seba zodpovednosť práve rodiny. Kardináli, zhromaždení na konzistóriu v júni 1994, jednotnomyseľne vyhlásili, že "Výchova a rozvoj sú

oveľa účinnejšou odpoveďou na rast počtu ľudí na zemeguli než akékoľvek donucovacie opatrenia a umelé formy kontroly pôrodnosti" (Výzva kardinálov na ochranu rodiny, 14. jún 1994). Rodina ako ustanovizeň sa upevní, keď sa jej členovia dokážu prejavovať aj písomne; nemali by iba trpne prijímať programy, čo by chcel na nich ktosi uvaliť na škodu ich slobody a zodpovednej kontroly ich plodnosti; oni sami sú strojcami vlastného rozvoja.

Zoči-voči ťažkým životným podmienkam bratov a sestier prinútených ďaleko zaostávať za súčasťou kultúrou je našou povinnosťou prejavovať im svoju solidaritu. Všetky podujatia určené na to, aby sa im uľahčilo naučiť sa čítať a písať, sú prvou podmienkou pomocou chudobnému nadobudnúť rozumovú zrelosť a nezávislejšie žiť. Znalosť písma a základné školské vzdelanie sú podstatnou úlohou a vkladom pre budúcnosť ľudstva, pre "úplný rozvoj človeka všetkých ľudí z každej

stránky", ako to zdôraznil pápež Pavol VI. (Populorum progressio, č.42).

Čím viac ľudí v národe dostane potrebnú výchovu, tým schopnejší bude ľud prevziať svoj osud do vlastných rúk. Prítom znalosť čítania a písania uľahčuje spoluprácu medzi národmi, a tým aj pokoj vo svete. Rovnaká dôstojnosť každého človeka a národa si vyžaduje aby medzinárodné spoločnosti boli ochotné prekonať nezdravé nerovnosti, ktoré prináša so sebou analfabetizmus miliónov ľudských bytostí. Preto vyslovujem uznanie všetkým osobám a organizáciám, čo sú zapojené do diela solidarity, akým je odstraňovanie analfabetizmu. Osobitne sa obraciam na sociálne a náboženské sily, na učiteľov, na žiakov a študentov, ako aj na všetkých ľudí dobrej vôle a pozývam ich, aby sa v ešte väčšej miere podielili o svoje hmotné i kultúrne dobré: nech v tomto duchu pracujú na miestach svojho pôsobenia a nech podporujú činnosť organizácií, ktoré sa angažujú najmä pri odstraňovaní analfabetizmu v rozličných kútoch sveta.

Pokrok pri odstraňovaní analfabetizmu môže priaznivo ovplyvniť aj prehlbovanie evanjelizácie, lebo sa pomôže každému nášmu bratovi a sestre osobnejšie poznať kresťanské poslanstvo tým, že budú môcť Božie slovo nielen počúvať, ale ho aj čítať, pokračovať jeho čítaním. Ak bude môcť čo najviac ľudí priamo čítať Sväté písmo, a pokiaľ možno vo vlastnej reči, to len obohatí uvažovanie a meditácie tých, čo hľadajú zmysel a smer svojho života.

Nástojčivo vyzývam pastierov Cirkvi, aby túto veľkú službu ľudstvu brali vážne a podporovali ju. Ide o to, aby sa zvestovanie radostného poslanstva spájalo s odovzdávaním vedomosti, lebo to umožní našim bratom a sestram osobne pochopiť dôležitosť tohto poslanstva, zakúsiť jeho bohatosť a prijať ho ako naplnenie vlastnej kultúry. Ved' ako nepoukázat na to, že v dnešných časoch práca na odstraňovaní negramotnosti znamená účasť na budovaní spoločnosti založenej na úprimnosti a čínorodej bratskej láske!

Prosím Pána, aby na orodovanie blahoslavennej Panny Márie, ktorá je Ježišovou i našou Matkou, vypočul náš hlas a roznieťil naše srdcia, žeby pôstny čas roku 1995 znamenal pre nás novú etapu obrátenia, na ktoré vyzýval Ježiš, náš Pán, všetky národy už na začiatku svojho mesiášskeho poslania (por. Mt 4, 12-17).

S touto nádejou vám zo srdca udeľujem svoje apoštolské požehnanie.

Nad spravodajom gréckokatolíkov v Českej republike

JEDINÝM SERDCEM

Informačný spravodaj Jediným srdcom vydáva biskupský vikariát gréckokatolíckej cirkvi v ČR. Vychádza nepravidelne a jeho vydávanie je financované z dobrovoľných príspevkov. Za redakciu je zodpovedný o. Ivan Ljavinec.

Uvedené signalizuje, že spravodaj existuje za veľmi zložitých podmienok. Pri živote ho drží len úžasná obetavosť, veľkorysosť a láska všetkých jeho tvorcov.

V roku 1994 bolo vydaných šesť čísel spravodaja. Poskytujú pohľad na mozaiku života našej cirkvi v Čechách a na Morave. Aj napriek rozdeleniu hraníc sme jednou Cirkvou.

Zo života gréckokatolíkov v Čechách a na Morave

Tok ich náboženského života je bohatý na chvíle radosti, krásnych stretnutí, mimoriadnych udalostí i všedných dní. Vedľa sa teší z každej maličkosti, ktorá prispieva na česť a chválu Ježiša Krista. To je v hrubých črtách obsah všetkých čísel vydaného spravodaja.

V každom čísle je úvodník, ktorý prináša aktuálnu myšlienku podľa obdobia v roku. Autorovi (či autorom úvodníkov, keďže nie sú signalizované), sa darí koncentrovane podať myšlienku, ktorá provokuje k ďalším úvahám. Časopis má i svoju pravidelnú rubriku "Z nášho života". Tam nájdeme dôležité informácie o tom, aký je náboženský život v Čechách a na Morave. Dozvieme sa, kedy a kde sú bohoslužby, nielen v Prahe, ale i ďalších farnostiach.

Zdá sa to neuveriteľné, na koľkých miestach sa dnes slúžia bohoslužby: Okrem Prahy je to Chomutov, Kolín, Žitčice u Žatce, Kláštorc nad Ohří, Karlovy Vary, Plzeň, Liberec, Jablonec nad Nisou, Ústí nad Labem, Děčín, Semily, Česká Lípa, Turnov, Jičín, Náchod, Teplice v Čechách, Litoměřice, Olomouc, Ostrava, Brno, Opava a inde.

Údaje o bohoslužbách sú doplnené aj telefonicnými číslami s adresami. Kto dnes túži po Božom slove a liturgii vo východnom obrade, má bohaté príležitosti. Niekde sú bohoslužby pravidelné, ale sú miesta, kde sa sv. liturgia slúži podľa dohody. Vinica je veľká, rozsiahla a robotníkov málo. Veru málo je tu našich kňazov a ak chcú zabezpečiť náboženský život, musia vynaložiť veľa námahy, času a energie, sú často na cestách.

Súčasná situácia, ako je zachytená v spravodaji, núti k porovnaniu s tým, čo tu bolo nedávno. Veď aj v 50. - 60. rokoch sa na Morave a v Čechách slúžili bohoslužby, ale tak, aby to nik nepovolal nevidel a nepočul - v hlboké tajnosti: V Tepliciach otec Marián Potaš a o. Ján Zuber, v Ústí nad Labem o. Jozef Šereghy a o. Ján Fircák, o. Michal Fitz v Hrdlech, o. Michal Horňák v Karlových Varoch, o.

Alexander Schudich vo Vítkove a mnoho, mnoho ďalších kňazov vyhnaných zo Slovenska. Aká je súvislosť medzi ich obetou a dnešným slobodným šírením Slova Božieho? Je vôbec nejaká? Často sú nám Božie plány nejasné. Nechápeme ihneď ich význam, Až po čase, keď dosiahneme viac skúseností, viac poznania, mnohé pochopíme...

Láska, úcta, ochota, obdiv i vážnosť, ktorá je často gréckokatolíkom v Českej republike prejavovaná, vyrástla zo stromu obety všetkých prenasledovaných a verných kňazov i veriach.

Nad obsahom jednotlivých čísel

V spravodajovi č. 1 čítame, že 5. decembra 1993 slávila poprvýkrát gréckokatolícka farnosť v Plzni sviatok. Slávnostnú svätú liturgiu slúžil plzeňský biskup Mons. František Radkovský. Koncelebrovali o. Eugen Kočíš - kancelár biskupského vikariátu, a miestny gréckokatolícky duchovný správca o. Prokop Bahník, OP.

Otec biskup Radkovský prijal gréckokatolíkov s otvorenou náručou, daroval im Chrám sv. Mikuláša v Plzni.

Po mnohých rokoch bola sv. liturgia i vo Frýdku - Místku v pútnickom chráme Panny Márie, tiež 6. 17. 1993. O chrám sa stará kongregácia redemptoristov.

23. november je dňom, kedy sa slávila naša prvá liturgia v Opave, v starobyľom chráme sv. Jána Krstiteľa. Patrí Rádu maltézskeho rytierov. Liturgiu sv. Jána Zlatoustého slúžil otec Pavol Vacha. V kázni predstavil našu cirkev a poukázal na to, že sme cirkvou mučeníkov, ktorá si váži nadobudnutú slobodu a demokratickú spoločnosť.

V spravodaji č. 1 nájdeme i zamyslenie nad encyklikou Svätého Otca, ktorej obsah je zameraný na problémy súčasnosti. Autorom článku je MUDr. J. S.

O cirkevnom speve je pútavý článok na str. č. 5. Uvádza sa tu: V Byzancii bol rozpracovaný zložitý systém cirkevných melódii (hlasov), ktoré prešli i do staroslovenských bohoslužieb. Postupne modernizáciou sa stávajú cirkevné piesne dramatickejšie, temperamentnejšie. To vidno pri porovnaní súčasných spevov so starými, ktoré si zachovali melancholickosť a zdĺhavosť byzantsko - bulharských nápevov.

V príbehu dejín kresťanstva mala v sfére bohoslužobnej hudby svoje miesto tiež individuálna skladba.

Významní skladatelia hymnov vo východnej cirkvi sú: Kliment Alexandrijský (3. st.), sv. Roman Sladkopevec (5. st.), sv. Ján Damascenský (8. st.), ktorý systematicky upravil a reformoval nápevy východného obradu."

Článok prináša zaujímavý pohľad na vývoj cirkevného spevu.

Spravodaj č. 2 marec 1994 sa nesie v duchu Veľkej noci. Pripomína význam pôstu, pokánia, slávenie veľkonočných sviatkov.

Nájdeme tu i informácie o aktivitách k Roku rodiny.

Na str. 5 v článku Zo života libereckého dekanátu sa dozvedáme o práci dekana Komela Baláža, ktorý tu pôsobí. Dňa 30. januára 1994 oslávil otec Komel Baláž 15. výročie kňazskej vysviacky.

V Spravodaji č. 3 apríl - máj pripomínajú sa výročia dvoch významných historických osobností - Andreja Šeptyckého, metropolitu z Haliča, ktorého 50. výročie smrti pripadlo na november 1994, známeho ako veľkého bojovníka za jednotu. Druhým je Jozef kardinál Šlipij, od smrti ktorého uplynulo v septembri minulého roku 10 rokov.

Článok Najstaršie korene... str. 4, od Doc. PhDr. Václava Huňáčka, CSc., je veľmi cenným historickým pohľadom na prvočiatky kresťanstva u nás. Autor uvádza, že najstaršie korene kresťanstva treba u nás hľadať na malom kúsku nášho územia, na pravom brehu Dunaja, ktoré patrilo k rímskej provincii Panónia, v dnešnej Bratislave - Rusovciach. Tu bola významná rímska stanica Gerulata - castellum, s civilnou osadou (vykopávky priamo pri terajšom rímskokatolíckom kostole).

Za pôvodu kresťanskej cirkevnej organizácie v Panónii je tradične považovaný sv. Andronik...

V čísle je uvedená iba časť štúdie, končí rokom 313. Jej pokračovanie nájdeme v nasledujúcom čísle - spravodaj č. 4 jún - júl. Autor svojej štúdie sleduje historické súvislosti až do roku 1032. To je rok založenia Sázavského kláštora, ktorý sa stal posledným útočiskom slovenskej liturgie v Čechách. Autor poznámenáva, že prvý český kráľ Vratislav II. bol priaznivcom slovenskej bohoslužby.

Pan Doc. Václav Huňáček poskytol základné informácie o historickom vývine kresťanstva na našom území.

Mnohí možno nevedia, že "cyrilo-metodské kresťanstvo byzantského obradu a staroslovenského jazyka má nepretržitú kontinuitu len na východnom Slovensku" - uvádza autor. Článok známeho odborníka doc. Huňáčka pomáha čitateľovi orientovať sa v minulosti a chápať súvislosti základných faktov histórie kresťanstva. Aj na Slovensku často nechápeme historické súvislosti, pretože ich nepoznáme. Uvedený článok by bol preto prínosom aj pre kresťanov na Slovensku.

Štvrté číslo spravodaja pripomína i významné životné jubileá: Je to ostravský dekan o. Pavel Vácha, ktorý má veru ťažký terén na pôsobenie. (mp)

V PRAHE-ŠTRAŠNICIACH bol dňa 11. januára t. r. pohreb väzňaka a veľkého priateľa redemptoristov Ing. Františka Jirkovského.

V 50. rokoch, ktoré boli v dejinách gréckokatolíckej cirkvi azda najťažšie, poskytol s osobným rizikom úkryt o. Michalovi Rusnákovi, CSsR, terajšiemu biskupovi Gréckokatolíckej eparchie sv. Cyrila a Metoda v Toronte (Kanada). Vďaka angažovanej obetavosti Ing. Františka Jirkovského a jeho priateľov sa o. Michalovi Rusnákovi podarilo dostať po úteku z koncentračného kláštora v Podolínci do Prahy a odtiaľ do Ameriky, kde sa narodil.

Pohrebné obrady vykonal biskupský vikár o. Ivan Ljavinec.

Euthanázia

Už dlho sa vo vyspelých krajinách sveta vedú rozhovory o euthanázii. Ako prvý štát, ktorý legalizoval parlamentom euthanáziu, je Holandsko. Legalizácia euthanázie je po interrupčnom zákone ďalším logickým dôsledkom všeobecného odklonu ľudstva od Božieho poriadku a hodnôt.

Je hrozná, keď človek hovorí: "Bože, nepotrebujem Ťa. Sám rozhodnem, či tu ešte chcem byť. Či mi to ešte stojí za to. Alebo príbuzný: Pán doktor, prehovorte babičku, že sa už neuzdraví, nech toľko netrpí, veď vy to dokázate. My sa vám za túto službu odvdáčaime..."

Kto sa kedy dozvie, či ten trpiaci človek naozaj chcel zomrieť? Tento hriech je hrie-

chom proti Duchu Svätému. Nie však natoľko pre toho, kto znáša bolesť tela, kto je vystavený psychickému nátlaku, komu je prikladaná nevyliciteľnosť jeho choroby a možno aj nepodávaný dostatok liekov proti bolestiam, ako pre toho, kto tento ľahko zneužitelný zákon presadil a kto euthanáziu prakticky prevádza.

Po pohrebe mi pozostalí často hovoria: "Viete, pán farár, ono to bolo pre neho už vyslobodenie". Také vyjadrenia majú ale v ústach kresťana úplne odlišnú tvár. To vlastne hovoríme s Jóbom: Pán dal, Pán vzal, buď meno jeho pochválené.

Je potrebné, aby kresťania vedeli a aby dokázali argumentovať. Je treba hovoriť jasne a energicky - NIE! Človek nie je pánom svetla Panna Mária, oroduj za nás i za tých, ktorí sa k Tebe utiekajú. M.H.

JUBILEUM BISKUPSKÉJ VYSVIACKY

Rok 1989 bol z historického i celospoločenského hľadiska novým medzníkom, obzvlášť však pre Gréckokatolícku cirkev na Slovensku. 21. decembra 1989 Svätý Otec Ján Pavol II. vymenoval Mons. Jána Hirku za sídelného biskupa prešovskej diecézy. 40 rokov bol prešovský stolec po násilnej likvidácii prázdny. Po smrti P. P. Gojdiča, sídelného biskupa, (zomrel v leopoldovskom väzení 1960) a pomocného biskupa Bazila Hopku (zomrel 1976), počas ťažkých 20 rokov za komunistického režimu viedol prešovskú diecézu Mons. Ján Hirka, ako ordinár, so všetkými právami sídelného biskupa. Pred piatimi rokmi - 17. februára, za veľkej účasti a radosti veriacich z domova i zo zahraničia, bol konsekrovaný Jozefom kardinálom Tomkom na biskupa. Pri príležitosti piateho výročia v úrade sídelného biskupa Mons. Jána Hirku a 3 rokov pôsobenia pomocného biskupa Mons. Milana Chautura, CSsR, (vysvätený 29. februára 1992), v kaplnke biskupského úradu v Pre-

šove sa konala sv. liturgia, ktorú celebboval J.E. sídelný biskup. Koncelebrovali pomocný biskup a generálny vikár Mons. Ján Gajdoš spolu s kňazmi prešovskej diecézy. K prítomným najbližším spolupracovníkom na biskupskom úrade, fakulty, seminára a farského úradu v Prešove sa prihovril otec biskup Ján Hirka. Zdôraznil, že kňazská a biskupská služba je darom od Boha. "Kristus nás zavolať ku kňazstvu, ku kresťanstvu, k viere." Otec biskup skromne sa vyznal zo svojho vzťahu k Bohu. Vyjadril vďačnosť za milosti, ktoré počas svojho života obdržal. Na konci tejto milej slávnosti poďakoval Bohu otec generálny vikár predovšetkým za osobu sídelného biskupa, ako za vzácny dar gréckokatolíckej cirkvi a tiež za pomocného biskupa, ktorý 29. februára pred tromi rokmi prijal biskupskú konsekráciu.

K tomuto blahoprianiu sa pridali prítomní kňazi a veriaci. Svoju vďačnosť a blahopriatie pripája aj naša redakcia. -r-

SVÄTÝ OTEC NAVŠTÍVI AJ PREŠOV

V Badíne pri Banskej Bystrici sa konalo dňa 28.2.1995 jedenáste zasadnutie Konferencie biskupov Slovenska.

Upresnilo program návštevy Svätého Otca Jána Pavla II. na Slovensku v dňoch 1. a 2. júla t.r.

Svätý Otec má navštíviť Bratislavu, Šaštín, Nitrú, Košice, Levoču.

S radosťou všetkých veriacich našej diecézy sa stretne informácia, že Svätý Otec navštívi aj našu diecézu gréckokatolíckej cirkvi v Prešove. Prvé prípravy na príchod Svätého Otca sa v jednotlivých mestách už začali.

Jubileá kňazov

o. Mons. Jozef Tóth, prodekan GBF UPJS v Prešove, 70. narodeniny (20. 3. 1925)

o. Vladimír Mikuláš, na odpočinku v Bardejove, 80. narodeniny (21. 3. 1915)

Na zábere sídelný biskup s členmi chrámového zboru z Bratislavy na stretnutí v Ríme (Vatikáne) pri príležitosti odovzdania daru Svätému Otcovi (vianočný stromček).

Snímka J. HANUS

AKO SA POSTIŤ

A keď sa postíte, nebudte zamračení ako pokrytci. Znetvorujú si tvár, aby ľudia videli, že sa postia. Veru, hovorím vám: Už dostali svoju

odmenu. Keď sa ty postíš, pomaz si hlavu a umy si tvár, aby nie ľudia zbadali, že sa postíš, ale tvoj Otec, ktorý je v skrytosti. A tvoj Otec ťa odmení, lebo on vidí aj v skrytosti.

(M 6, 16-18)

Dejiny prešovského biskupstva

Biskup Pavol Peter Gojdič,
OSBM

Náš hrdinský vyznávač viery

Odkaz biskupa Gojdiča

"Som si istý, že nakoniec pravda bude triumfovať nad lžou a láska prekoná nenávisť. Nemám v nenávisť svojich nepriateľov. Rád by som ich priviedol bližšie ku Kristovi, prirodzene nie násilím alebo lžou, ale prostredníctvom lásky a pravdy".

"Naše súčasné trápenia nás ani nezložia, ani neoddelia od pravej cirkvi a Kristovej lásky. Naopak. Prenasledovanie a utrpenia len posilňujú našu vieru a privádzajú nás bližšie ku Kristovi a jeho cirkvi."

Modlitba za blahorečenie

O, Božský Kráľ, Utešiteľ a Duch pravdy, Ty rozlievaš Božiu lásku do našich srdiec, aby sme mohli milovať jeden druhého, ako milujeme seba. Tou istou láskou si naplnil svojho verného služobníka, toho muža lásky, biskupa Pavla P. Gojdiča, OSBM, aby praktizoval kresťanskú lásku hrdinského významu a tak sa stal vzorom lásky. Aby dokázal hrdinskú lásku k svojim ľuďom, stal sa Kristovým väzňom a ponúkol za nich svoj život. Povzbudni touto láskou, ó, milostivý Pane, pokorne Ťa prosíme, oslav Tvojho milovaného služobníka, biskupa Pavla, a na jeho láskavý príhovor udeľ, aby ... (tu vyslov svoju prosbu).

Lebo Ty, ó, milosrdný Pane, si pokladnicou milostí a zasluhuješ si všetku moju lásku, teraz i vždycky i na veky vekov. Amen.

"Boh je láska, milujme Ho!"

(motto biskupa)

Biskup Gojdič sa neusiloval o hodnosť biskupa. Zvolil si radšej život mnicha v ústraní rádu baziliánov. Božia prozretelnosť

ho však postavila do čela prešovskej diecézy. Ako dobrý pastier slúžil svojim ľuďom s horlivosťou a láskou. Nie celkom zdravý, ale silný duchom, vyznamenal sa svätosťou svojho života. V svojej oddanej práci bol povzbudený svojou veľkou láskou k Bohu a k svojim ľuďom. Komunisti ho odsúdili za jeho vernosť katolíckej cirkvi. Zomrel vo väzení ako náš hrdinský vyznávač.

Biskup Pavol P. Gojdič, OSBM, sa narodil v rodine kňaza 17. júla 1888 v Ruských Pekľanoch, v šarišskom regióne, na východnom Slovensku. Po maturite na gymnáziu v Prešove pokračoval v štúdiu filozofie a teológie v Centrálnom seminári v Budapešti. 27. augusta 1911 bol vysvätený na kňaza - celibátika.

V jeseni 1912, po krátkom období pastoračnej práce bol menovaný za prefekta internátnej chlapčenskej školy v Prešove známej pod názvom "Alumneum". V tom istom období pôsobil ako učiteľ náboženstva na mestských stredných školách. Mladí študenti v ňom nachádzali podnetného radcu a duchovného sprievodcu.

O niekoľko rokov neskôr bol otec Gojdič poverený funkciou na biskupskom úrade, kde pôsobil v hodnosti riaditeľa. Túžil po pokojnejšom, modlitbou naplnenom živote a tak sa rozhodol stať baziliánskym mníchom. V roku 1922 vstúpil otec Gojdič do Kláštora sv. Mikuláša na Černeckej hore, neďaleko Mukačeva.

Ako bazilián sa otec Gojdič stal príkladným mníchom, zanietým misionárom a oddaným sprievodcom mládeže. Po menovaní za predstaveného Apoštolátu modlitby sa stal nápomocným pri rozširovaní obradu spovede a svätého prijímania v mukačevskej diecéze. Berúc do úvahy jeho vtedajšiu rozsiahlu aktivitu, je pozoruhodné, kde nachádzal silu a čas vykonávať tak mnoho činností. Odpoveď bola jednoduchá - Eucharistický Kristus. Obvyčajne strávil celé hodiny, väčšinou v noci, v kaplnke pred svätostánkom. Tam posilňoval svoju dušu, znovunadobú-

dal silu a nachádzal inšpiráciu. Po naplnení svojho srdca Božou láskou cez modlitbu odovzdával túto lásku prostredníctvom svojej apoštolskej práce. Ako v prípade sv. Pavla, láska Kristova ho vskutku poháňala (2 Kor. 5,14). Za kláštornými múrmi nachádzal splnenie túžob svojho srdca. Toto šťastné obdobie však netrvalo dlho, lebo v jeseni 1926 bol povolaný spať do Prešova na funkciu apoštolského administrátora.

Otec Gojdič sa snažil odmietnuť nečakané menovanie, pretože ešte nesplnil svoje dôležité poslanie ako baziliánsky mních. To však bolo márne. Bolo mu nariadené, aby čo najskôr ukončil svoje kláštorné poslanie a prišiel do Ríma kvôli vysväteniu za biskupa. Za biskupa bol vysvätený v Bazilike sv. Klimenta v Ríme 25. marca 1927 na sviatok Zvestovania Panny Márie. Po jeho vysvätení Pápež Pius XI. podaroval biskupovi Gojdičovi zlatý pektorálny kríž slovami: "Tento kríž je iba symbolom všetkých ťažkých krížov, ktoré budeš niesť počas svojej biskupskej služby. Maj však odvalu, syn môj, dobrý Pán ti pomôže niesť ho s dôstojnosťou a láskou."

Biskup Gojdič v snahe stať sa naozajstným dobrým pastierom, začal sa horlivo venovať všetkým novým úlohám. Jeho neustávajúce úsilie povzbudzovať duchovný život svojich veriacich a posilňovať ich katolícku vieru možno len ťažko opísať. O jeho charitatívnej práci je možné povedať mnoho. Len sám Boh vie, koľkým ľuďom pomohol, alebo koľkých podporoval. Bol povestný svojou láskou a dobrosrdečnosťou. Neustále preukazoval svoju otcovskú starostlivosť mládeži, sirotám, náboženskej tlači, cirkevným školám, eparchiálnym inštitúciám, náboženským komunitám atď. V júli 1948 sa v Československu dostali k moci komunisti. Okamžite podnikli zlovestný útok proti grécko-katolíckej cirkvi a zákerne odsúdili biskupa Gojdiča ako zradcu a nepriateľa národa. Bolo zrejmé, že komunistické orgány sa rozhodli zlikvidovať prešovskú diecézu tak, ako zlikvidovali mukačevskú.

Deň chorých

Dňa 13. februára pri príležitosti Dňa chorých, vyhlásený Svätým Ocom Jánom Pavlom II., sa konali v tento deň na viacerých miestach v našej diecéze sv. liturgie.

Na tento úmysel v prešovskom ústave pre telesne postihnutých sa zhromaždili veriaci, aby spoločne vzdávali vďaka Pánovi za všetky dobrodenia a poprosili o silu niesť kríž svojho života trezplivo a s odvahou. Vo sv. liturgii, ktorú slúžil o. Mgr. Stanislav Diheneščík, svojím príhovorom povzbudil všetkých, ktorí trpia na tele i na duši ako spolupracovníkov vykupiteľského diela nášho Pána.

Oslovil ich, aby nemali pocit menejcennosti, pretože my všetci, zdraví či chorí, tvoríme jednu rodinu. Patríme spolu do jedného tela Kristovho.

Mnoho veriacich si v tento deň spomenulo na týchto trpiacich vo svojich modlitbách. Boli aj takí, ktorí k modlitbe pridali aj malú pozornosť. Je dobré, ak si všimame okolo nás tých, ktorí nejakým spôsobom duševne alebo telesne pocitujú núdzu.

Kiežby takýchto dní bolo v živote kresťanov čo najviac. Každý deň nech je svedectvom o Ježišovi, naplnením tretieho rozmeru Cirkvi - charitatívnu službou, pomocou najbiednejším.

Boh Ťa miluje. Miluj ho aj Ty vo všetkých trpiacich. Naplň dlane, ktoré vystierajú k Tebe. Rozžiari oč, ktoré túžia po tvojom láskavom pohľade. --r-

Mariánska kongregácia. Žiačky z ruských a slovenských škôl v šk. rok 1945/46. Uprostred na zábere náš milovaný otec biskup P.P. Gojdič.

Slovensko päť rokov po páde

V januárovom čísle dvojmesačníka Ozvena lásky, ktorý vychádza v Ríme a vydáva ho charitatívna organizácia Pomoc trpiacej Cirkvi, je uverejnený článok Slovensko päť rokov po páde. Vyberáme z neho niekoľko zaujímavých pasáží, v ktorých sa redaktor Christine Decker vracia do našej nedávnej cirkevnej minulosti.

Východná Európa už päť rokov žije v novej ére. V nej sa zmenil život pre všetkých, ale najmä pre veriacich, pre kňazov a rehoľné osoby. V roku 1987 z trinástich diecéz Česko-Slovenska bolo až desať bez biskupa, rehoľné spoločnosti boli zakázané a posledných asi 1200 rehoľných sestier malo dožiť v sústreďovacích kláštoroch. Okolo 400 kňazov si odpykávalo nespravodlivý politický rozsudok vykonávaním ťažkých prác. Pre dva semináre bol určený "numerus clausus", - čiže štátom udaný obmedzený počet seminaristov - 170 pre Litoměřice a 350 pre bra-

tislavský seminár. Každoročne zomieralo 250 kňazov, ale vysvätených nemohlo byť viac ako 80.

V roku 1990 - krátko po tzv. "nežnej revolúcii" - páter Werenfried van Straaten prišiel na Slovensko. Pri tejto príležitosti napísal: "O pol desiatej sme prišli do Bratislavy, kde 350 seminaristov býva až po desiatich na izbách a spí na poschodových posteliach. Do neskorej noci som im hovoril o našej pomoci pre Cirkev na Východe, o našich projektoch do budúcnosti pre duchovne vyhladovaných veriacich, ktorým musíme pomôcť."

V článku sa ďalej píše, že po tzv. "Pražskej jari" v roku 1968 Cirkev sa začala organizovať aj v podzemí. Niektorí laici pod vedením "biskupa-robotníka", dnes už Jána Chryzostoma kardinála Korca, založili v tajnosti malé kresťanské komunity, z ktorých vyvieralo Kresťanské hnutie na Slovensku. V roku 1989 toto hnutie malo viac než 50 tisíc členov, tvorili ho rodiny, študenti, mládež, i deti. Malo k dispozícii malú tajnú tlačiareň na periférii Bratislavy.

V laickom kresťanskom hnutí sa zrodili mnohé kňazské a rehoľné povolania. Niektorí rodičia sa až po páde totalitarizmu dozvedeli, že ich syn tajne študoval a že už bol pred niekoľkými rokmi vysvätený na kňaza. Pád totalitarizmu priniesol nominácie nových biskupov pre osirelé diecézy Slovenska.

V ďalšej časti článku autor sa zaoberá konkrétnou pomocou, ktorú organizácia Pomoc trpiacej Cirkvi investovala do jednotlivých diecéz na Slovensku. Išlo spolu o značnú sumu financií. Z nich prevažná časť bola preinvestovaná na opravu budov pre obnovené semináre v Nitre, na Spiši, v Prešove a v Košiciach, ktoré boli vrátené cirkvi v dezolátnom stave a pre stavbu nového banskobystrického seminára. Tiež bola poskytnutá pomoc pre opravu niektorých rehoľných domov.

Článok ďalej uvádza počty seminaristov, napr. v spišskom seminári ich študuje 329 z troch diecéz - Spiš, Košice a Rožňava. Každú sobotu prichádza do seminára okolo 500 laikov, ktorí sa zúčastňujú na katechetickom kurze. V ďalších seminároch na Slovensku študuje spolu 739 seminaristov.

V závere článku autor Christine Decker uvádza, že teraz zo Slovenska v zahraničí, prevažne v Ríme, študuje 24 diecéznych a rehoľných kňazov, podporovaných z fondu Pomoc pre trpiacu Cirkev, ktorý organizuje dnes už legendárny 82 ročný páter Werenfried van Straaten.

K tomuto už len dodávame, že hoci sa teraz páter Werenfried nachádza v nemocnici a zotavuje sa po srdcovom infarkte, už pripravuje do budúcnosti ďalšie plány. Spomeňme si na neho v modlitbách.

o. Ján BABJAK, SJ

V očakávaní príchodu Svätého Otca na Slovensko katolíci všetkých diecéz žijú v nádeji na svätorečenie blahoslavených košických mučeníkov.

Pane Ježišu Kriste, prosíme Ťa plni viery, osláv blahoslavených mučeníkov Marka, Štefana a Melichara, aby sme ich mohli s radosťou uctievať ako svätcov na našich oltároch.

V školskom roku 1995/96 otvoria v Trebišove CIRKEVNÉ GYMNÁZIUM SV. JÁNA KRSTITEĽA

- Zriaďovateľom školy je Gréckokatolícky biskupský úrad v Prešove
- Výchova v duchu kresťanských zásad
- Prijímacie skúšky 2. mája a 20. júna t.r.
- Možnosť ubytovania prijatých žiakov

Okres Trebišov bol doteraz jediným okresom Slovenskej republiky, v ktorom po roku 1989 nebola zriadená nijaká alternatívna škola. Ministerstvo školstva a vedy SR rozhodnutím zo dňa 25. novembra 1994 zaradilo do siete škôl s platnosťou od 1. septembra 1995 Cirkevné gymnázium sv. Jána Krstiteľa v Trebišove.

Prvé podnety pre založenie tohto cirkevného gymnázia vznikli spontánne na jar minulého roku. Niekoľkí nadšenci uskutočnili prieskum, ktorý ukázal, že rodičia i žiaci majú záujem o takéto gymnázium. A nevšedný záujem o jeho založenie prejavila aj široká verejnosť Trebišova a jeho okolia. Snahu o založenie privítali aj na Gréckokatolíckom biskupskom úrade v Prešove a osobne sa zaň zasadil prešovský sídelný biskup mons. Ján Hirka.

Školská správa v Trebišove vyšla v ústrety požiadavkám budúceho gymnázia

a prideliť preň rozostavanú budovu materskej školy na Sídlišku Sever. Stavebná firma Stavoservis a.s. hneď nato začala dostavbu a prestavbu tejto budovy a všetky potrebné práce hodlá dokončiť ešte na jar tohto roku. Gréckokatolícky biskupský úrad v Prešove ako zriaďovateľ školy aktivizuje sponzorskú činnosť a nadácie, ktoré majú pomôcť pri zabezpečovaní potrebného vybavenia školy.

Ako nám oznámil zakladajúci riaditeľ školy PhDr. Ján Bodnár, novozriadené cirkevné gymnázium bude mať všeobecné zameranie a o štúdium na ňom sa môžu uchádzať žiaci všetkých vierovyznaní. Riaditeľstvo školy hodlá otvoriť v školskom roku 1995/96 dve prvé triedy. Prijímacie skúšky budú v prvom kole 2. mája t.r. a v druhom kole 20. júna. Prijatí žiaci sa môžu uchádzať o ubytovanie v novozriadenom domove mládeže.

Cirkevné gymnázium sv. Jána Krstiteľa v Trebišove chce nadviazať na tradície alternatívneho školstva v tomto meste, ktoré siahajú do ďalekej minulosti.

Pavol KUŠNÍR

Kontaktná adresa:

Cirkevné gymnázium sv. Jána Krstiteľa
Lesná 8, 075 01 Trebišov
/Číslo tel.: 0948 / 723083/

LITURGICKÝ KALENDÁR

V roku 1995 sa v nedele a sviatky čítajú čítania podľa cyklu "B".

Vo všedný deň sa číta prvé čítanie (s nepárnym číslom)

TÝŽDEŇ PO TRETEJ PÔSTNEJ NEDELI

Na sv. liturgiách Jána Zlatoústeho sa spieva:

Antifóny: Delia si moje šaty. Prebodli mi ruky. Tropar: Spas ľud svoj. Sláva i teraz. Kondák: Plamenný meč. Prokimen: Spas ľud svoj. Namiesto Svätý Bože: Tvojmu krížu. Spev na prij.: Pane, daj.

20. marec, pondelok, úctyhodní otcovia zabíj v kláštore sv. Sávu

Ef 5,15-20 : Využívajte čas, lebo dni sú zlé. Mk 12,28b-34: Nie si ďaleko od Božieho kráľovstva.

21. marec, utorok, Jakub, úctyhodný a vyznávač

Fil 3,17-21: Naša vlasť je v nebi. Mt 20,17-28: Môžete piť kalich, ktorý mám ja piť?

22. marec, streda, Bazil Ancyrský, kňaz a mučeník

Gal 5,13-14.16,19-23a: Žite duchovne. Lk 11,29-32: Toto pokolenie je zlé pokolenie.

Sv. liturgia vopred posv. darov.

23. marec, štvrtok, Nikon a spoločníci, úctyhodní

Gal 6,7b-10: Neúnavne kójnajte dobro. Lk 6,46-49: Hlboko kopal a základy položil na skalu.

24. marec, piatok, príprava na sviatok

Zvestovania presv. Bohorodičke.

2 Tim 2,22-26 : Syn môj, Timotej, chráň sa mladíckych žiadostí. Lk 15,1-3.8-10: K Ježišovi sa približovali všetci mýtnici a hriešnici a počúvali ho.

Odloženie sv. kríža. Sv. liturgia vopred posv. darov.

25. marec, sobota, Zvestovanie presv. Bohorodičke, prikázaný sviatok

Rúcho biele, Sv. liturgia Jána Zlatoústeho bez večierne.

Antifóny: Pána chcem. Plesám a teším sa. Vchod: Deň čo deň. Tropar: Dnes je začiatok. Sláva i teraz Kondák: Ako mocnej vládkyni. Prokimen: Deň čo deň.

1 Tim 1,12-15: Nadmieru sa rozhojnila milosť nášho Pána. Lk 1,26-35.38: Nech sa mi stane podľa tvojho slova.

Namiesto Dôstojné je: Zem s jasotom. Spev na prijímanie: Pán si vyvolil Sion.

Myrovanie - pomazanie posvätným olejom. IV. zádušná sobota ustupuje sviatku.

26. marec, Štvrtá pôstna nedeľa, Zakončenie sviatku Zvestovania

Sv. liturgia Bazila Veľkého.

ilustračná snímka

Antifóny: Zmiluj sa, Bože. Blažený človek. Tropar: Veselte sa. Dnes je. Sláva. Kondák: Pane, učinil si. I teraz: Ako mocnej. Prokimen: Spievajte Bohu. Deň čo deň.

Jak 3,13-18: Múdrose, ktorá je zhora, je predovšetkým čistá. Mt 5,43-48: Či to nerobia aj pohania?

Namiesto Dôstojné je: Milostiplná Matka. Spev na prijímanie: Chváľte Pána.

TÝŽDEŇ PO ŠTVRTEJ PÔSTNEJ NEDELI

27. marec, pondelok, Matrona, mučenica

Menlivé časti z pondelka alebo o mučenici

Rim 12,17-21: Mne patrí pomsta, ja sa odplatím, hovorí Pán. Jn 5,31.36-37: Sám Otec, ktorý ma poslal, vydal o mne svedectvo.

28. marec, utorok,

Hilár a Štefan, úctyhodní

Menlivé časti z utorka alebo o úctyhodných

Rim 7,14-15.19-23: Vieme, že zákon je duchovný, ale ja som telesný, zapredaný hriechu. Mt 6,5-6.16-18: Keď sa postíte, nebuďte zamračení ako pokrytci.

29. marec, streda,

Marek a Cyril, mučeníci

Rim 6,12-14: Nech nevládne hriech vo vašom smrteľnom tele. Jn 7,37-38.40-44: A tak nastala preňho v zástupe roztržka.

Sv. liturgia vopred posv. darov.

30. marec, štvrtok, Veľký kajúci kánon sv. Andreja Krétskeho, Ján, úctyhodný

Rim 6,16-18: Oslobodení od hriechu, stali ste sa služobníkmi spravodlivosti. Lk 15, 1-7: Farizeji a zákonníci šomrali.

31. marec, piatok, Hypát, úctyhodný

2 Kor 1,3-7: On nás potešuje v každom našom súžení. Jn 8,1-11: Ježiš sa zohol a prstom písal po zemi.

Sv. liturgia vopred posv. darov.

1. apríl, Akatistová sobota, Mária Egyptská, úctyhodná

Tropar: Anjel prijíma. Sláva i teraz. Kondák: Ako mocnej.

Prokimen: Velebí duša moja.

Heb 9,1-7: Za druhou oponou bol stánek, ktorý sa volá Svätýňa svätých. Lk 10,25-28;11,27-28: Blahoslavený život, ktorý ťa nosil a prsia, ktoré si požíval.

2. apríl, Piata pôstna nedeľa, Titus, úctyhodný

Radový hlas je štvrtý, ev. na utierni je prvé. Sv. liturgia Bazila Veľkého.

Antifóny: Do jedla mi dali žľč. Do tvojich rúk. Tropar: Keď sa učenie. Sláva Kondák: Pretrpeli sme. I teraz: podľa predpisu. Prokimen: Aké veľké sú.

2 Kor 5,16-20: Zmierite sa s Bohom. Jn 2,13-22: Blízko bola židovská Veľká noc a Ježiš vystúpil do Jeruzalema.

Namiesto Dôstojné je: Milostiplná Matka.

Pripravil o. Mgr. Vojtech BOHÁČ

Naša súťaž

Dnes kupón **6**

Sme v polovici našej súťaže. Predpokladáme, že otázky Vám nerobia vedomostné problémy. Niektorí čitatelia sa dožadujú, aby sme zverejňovali aj súťažné tajničky pôvodne na strane 9. Odpovedáme Vám: Pripravujeme novú vedomostnú súťaž koncom I. polroka tohoto roku. Dakujeme Vám za listy, v ktorých vyjadrujete vďačnosť za naše súťaže. To nás naozaj teší. K momentálne zverejňovanej súťaži pripomínáme: Ak ste si nestihli zabezpečiť kupóny od č. 1, ochotne Vám na požiadanie pošleme ktorékolvek tohtoročné číslo časopisu Slovo. Pripomínáme, že 12 kupónov a 24 správnych odpovedí dáva šancu získať pri zlozovaní súťaže nejakú hodnotnú vec. Kupóny nám nezasielajte jednotlivé, ale až po vyjdení 12. kupónu.

Kupón 6/1995

Otázky

11. Kedy ustanovil Pán Ježiš sviatosť kňazstva a akými slovami?

12. Názov mesta, pri ktorom oslepol apoštol Pavol a následne sa z neho stal Ježišov učeník.

KREDIS s.r.o.

Predajňa Dobrá kniha

Hviezdoslavovo nám. 22, 811 02 Bratislava
vydal knižný katalóg jar - leto 95.

Obsahuje aktuálnu ponuku 500 titulov kníh, CD, audio a videokaziet od 100 vydavateľov (Dobrá kniha, Karmelitánske nakladateľstvá, Nové mesto, Portál, Príroda, Spolok sv. Vojtecha, Scriptum, Zvon atď.)

Vyžiadať si ho môžete písomne na hore uvedenej adrese alebo aj telefonicky na č.: 07/ 331620 (po prečíslovaní 5331620).

Katalóg je nepredajný a všetkým záujemcom ho zasielame zadarmo.

Za známky

posielam abecedu
trojpísmenkového rýchlopisu.

Ing. V. Mráz, Čaradice 167
953 01 Zlaté Moravce

SLOVO

Gréckokatolícky
dvojtyždenník

08001 PREŠOV
tel.: 091/723783

Podávanie novinových zásielok
povolené Východoslovenským riaditeľstvom
pošt Košice, č.j. 2542-PTM-93, zo dňa 8.9.1993

VÄZBA MEDZI HRIECHOM A LÁSKOU

Aká tajomná dráma sa to odohráva pri zrode nového stvorenia? Všetko staré, charakterizované hriechom človeka, zomrelo v Kristovej smrti. Už sa viac nepočíta, tak ako sa nepočíta s ničím, čo odumrelo. Vzniklo nové stvorenie.

Aký nepochopiteľný proces sa to realizuje v Ježišovej smrti? Aká nerozlučiteľná väzba tu nastala medzi hriechom a láskou? Sv. Ján definuje: "Láske je potrebné rozumieť taktó : Boh dal svojho Syna ako obeť za naše hriechy."

Explózia zla vyvolala explóziu lásky. - Viac sa odpúšťa tomu, kto viac miluje - viac miluje ten, komu sa viac odpúšťa.

Ten, ktorý miloval najviac, sa stotožnil s hriechom, aby mohlo byť úplné aj odpustenie, tak aj láska. Je to veľké tajomstvo, ktoré nám zjavil Boh.

- Boh nás poveril, aby sme zvestovali, že už nezapočítava ľuďom ich poklesky. Sme povolani slúžiť tomuto zmiereniu (2 Kor 5,17-21).

V Kristovi sa zrodilo nové stvorenie. Životný proces rastu nového stvorenia do dospelého veku bude dlhý. Služba zmierenia je službou tomuto životnému procesu neustáleho vyzrievania k čistému životu a neustáleho odumierania starého.

Živý proces lásky a odpúšťania si bude vyžadovať najodnanejšiu službu. Tu nejde len o jednotlivé akty odpustenia pri spovedi, tu ide o zásadný prístup k novému stvoreniu v Kristovi. To je zanechávanie starého myslenia a začiatok nového poznávania srdcom a láskou. To je nekompromisné rozhodnutie prijať Kristovo Posolstvo a celkom sa s ním stotožniť.

To neznamená stať sa dokonalým človekom jediným rozhodnutím vôle. Proces rastu nového stvorenia je postupný a zdĺhavý. V neustálom prúde premien sa oslobodzuje od šupín odumrelého zrna a narastá nová zeleň.

Z Myšlienok o. J. PORUBČANA, SJ

Miništranti športovali

Miništranti zo Strážskeho, ktorí sa najčastejšie stretávajú v Chráme Nanebovstúpenia Pána, si v nedeľu, 19. februára t.r. dohodli stretnutie v mestskej kolkárni, aby si zmerali sily v tomto športe.

V mladšej kategórii si najlepšie počínal Janko Litvák, ktorý výkonom 137 zásahov zvíťazil pred Jurcom Zamborom /119/ a Pa-

lom Slepákom. V staršej kategórii bol najlepší jej najmladší účastník Janko Poprik /156/, pred Jankom Lipovským /112/ a Stanom Slepákom. Tuho sa bojovalo nielen o prvenstvo, ale aj o ďalšie umiestnenia.

Miništranti si prevzali od kurátorov Pavla Greňu a Eduarda Kočerhu sladké odmeny a obrázky.

-po-

Spomienka na návštevu zboru z Vranova v Hlinnom

Pri príležitosti 200. výročia Chrám Panny Márie Nanebovzatej v Hlinnom navštívil túto obec ešte na sklonku minulého roku chrámový Zbor Pavla Gojdiča z Vranova n/Topľou. Informácia o tejto aktivite vo Vranovskom dekanáte prišla do našej redakcie oneskorene. Prosíme všetkých dopisovateľov, aby nás o podobných podujatiach informovali včas.

Chrámový zbor pod vedením p. Ondreja Lakatoša predviedol v našom chráme za účasti mnohých veriacich rôzne staroslovienske cirkevné skladby. Bola to vlastne malá cyrilometodská akadémia skladajúca sa z úvodnej piesne S nami Boh a nádherného pričastena Chvalite Hospoda.

Zbor predniesol tzv. Proglas sv. Cyrila v originálnom staroslovienskom jazyku, ktorým oslovil sv. Cyril praotcov našej

vlasti. Tento bol súčasne prekladaný do slovenskej reči. Taktiež pôsobivá bola panychída za sv. Cyrila, pieseň Christos aneste, ďakovné hymnusy Kristovi a Bohorodičke, večná pieseň Svite tichij a prosby za ľud.

Naše duše a srdcia potešil a povzbudil dojmavý záverečný príhovor člena zboru a mnoholetstvijske. Z celej duše vyslovujeme hlbokú vďačnosť celému zboru a jeho vedúcemu za všetko počuté a tlmočené v tomto osobitne krásnom a dojmavom programe. Celý tento program dával tušiť, vnímať a prežívať hlbokú duchovnosť a krásu našej viery, gréckokatolíckeho obradu a nezabudnuteľného životného diela sv. vierozvestov našej pradávnej otčiny, medzi našimi praotcami, ktoré si máme v srdci hlboko zachovať a nikdy na nich nezabúdať. Srdečná vďaka!

o. Štefan SIMKO a veriaci